BUDAPEST, XXXVII. ÉVFOLYAM. 237. SZÁM. 1903. HÉTFŐ, AUGUSZTUS 31.

SZERKESZTŐSÉG:
BUDAPEST, IV., VÁRMEGYE-UTCZA 11.
Telefon száma 788.
KÉZIRATOKAT NEM KÜLDÜNK VISSZA.
CSAK BÉRMENTESLEVELEKET FOGADUNK EL.
ELŐFIZETÉSI DIJ:
Vidékre postán v. helyben házhoz hordva.
Egy évre.....40 kor. | Egy negyedévre 10 kor.
Egy fél évre...20 kor. | Egy hóra 3 kor. 60 fil.
Külföldre: 3 hóra Németországba 12 korona, Franciaországba, Olasz-, Orosz-, Török-, Görög-, Spanyolországokba, Svájcz, Románia- és Szerbiába, valamint azon országokba, melyek a postaszerződéshez tartoznak, negyedévre 15 korona.
Egy szám ára 12 filler.

# EGYETÉRTÉS

FENYŐ SÁNDOR
főszerkesztő.

EÖTVÖS KÁROLY
szépirodalmi főmunkatárs.

KIADÓHIVATAL.
BUDAPEST, IV. VÁRMEGYE-UTCZA 11.
Telefon száma 706
HIRDETÉSEKET ÉS NYILTTÉRBE VALÓ KÖZLEMÉNYEKET FELVESZ A KIADÓHIVATAL.
Párisban főügynökségünk: John F. Jones & Cie. 31, bis. Faub. Montmartre.
Londonban főügynökségünk: Teleki József 11. Bloomsbury Square.
Frankfurtban a/M: Németországi kizárólagos vezérképviseletünk Daube G. L. és Társa, valamint összes fiókjai.
Bécsben: Dannenberg I. I. Kumpfgasse Nr. 7. Dukes M. utódai, I., Wollzeile Nr. 6—8. Haasenstein & Vogler I., Wallfischgasse 10. Mosse Rudolf Seilerstätte Nr. 2. Oppelik A., Stubenbastei Nr. 2. Schalek Henrik, I., Wollzeile Nr. 14.
Zürichben: Orell, Füssli & Co.
és valamennyi hirdetési iroda.

**Mai számunk főbb közleményei:**
Vezércikk: Ő felsége hadiparancsa.
Sötét tervek. (A válság hirei.)
Össze kell hivni a képviselőházat!
Élet-halálharcz a Balkánon.
Az E. K. E. közgyülése.
Tárcza: Az áldozat. Irta: Jean Reibrach.
Regény. Mámor. Irta: Gabriele D'Annunzio.

## Ő felsége hadiparancsa.

A kibontakozásra ugyan már biztató reményt adott az a föltevés, hogy komoly és multjuknál fogva is megbizhatóknak vélhető államférfiak kezére bizza a király a válság megoldását, de ennek a reménynek nyomába ért sötét és éppenséggel nem biztató tervek hire is.

Azt mondják, sőt meg is irták ma egy kategoriája szerint elsőrendü félhivatalos lapban, hogy ő felsége maga óhajtja meghatározni, mit ad és mit nem ad meg a hadsereget illető kivánságokból. Mert ő magát és az akaratát alá nem rendelheti az ellenzék akaratának, látszatát sem keltheti annak, hogy meghajolt, sőt megadta magát az obstrukcziónak.

Jól van, nem bánjuk, ez ellen nincs is szavunk. Ámbár a hadsereg megmagyarosodását, a közismert kivánságok teljesitését az ez irányban uttörő parlamenti ellenzékkel együtt ma már az egész ország polgársága, sőt maga a kormánytöbbséget képező szabadelvü párt is kivánja, ám legyen a formája e törvényben gyökeredző jogok tényleges megadásának mégis olyan, a milyet a korona magára nézve elfogadhatnak tart. Hiszen nem a formáért törtük és törjük mi magunkat, hanem a lényegért és eszeágában sincs, nem is volt senkinek, hogy kényes helyzetbe hozza a koronás királyt, mikor a kivánságunkat jó szivvel teljesiteni akarja. Csakhogy maradjunk szorosan e mellett és az okoskodást ezen a fonalon vigyük tovább. Hangsulyozzuk ujra, hogy regarde-al szivesen vagyunk ő felsége iránt, ha a korona tekintélyének teljes megóvására maga választja meg a formáját annak, hogy milyen módon teljesiti a nemzeti követelményeket. De — teljesitse azokat Mert (és ezzel az őszinteséggel éppen a korona iránt való loyalitásból tartozunk) ha ez a forma, amiről ma hirt hallunk és amelylyel a király az ő akaratát kifejezni óhajtaná, netán arra szolgálna, hogy a *sic volo, sic jubeo* jelszavával a nemzet akarata ellen szólna, akkor bizony nem állunk jót érte, hogy a korona nem kerülne-e szembe az ország egész közvéleményével!

Hát ott ugyan még nem tartunk, hogy ennyire legyen a dolog, de meg ilyen mértékben is kiélesedhetik a viszony korona és nemzet közt, ha csakugyan azon a csapáson akarnának haladni, a melyet a föntebb emlitett félhivatalos ujságban kijelölnek. Egyszerüen odavetik: az uralkodó programmmal fogja adni az akaratát annak, akit kormányalakitásra kijelöl, az aztán megjelenik a szabadelvü pártban és aki ott azt a programmot nem vallaja, annak kivül a helye. Mi volna ez? Mondjuk ki nyiltan: *császári Ármeebefehl!* A császár azt mondja, hogy igy lesz és a magyar parlament többségi csoportja engedelmeskedjék. Ha pedig erre kedve nincs, akkor pusztuljon valaminthogy meghajoljon e parancs előtt a magyar országgyülés ellenzéke, mert ha a hadiparancs ellen is obstruálni merészel, akkor — és itt a furkósbot — következik a házföloszlatás.

Persze mindenről még csak azon az alapon beszélünk, amit félhivatalosan irnak. Itt van róla az egész czikk, amint az a Pester Lyodban »a szabadelvü párt egy kiváló tagjának« nevtelensége alatt megjelent:

> A politikai személyiségek királyi audiencziáról mind több hiteles közlemény kerül a nyilvánosság elé. Ezek a hiteles közlemények nem árulják el ugyan a kihallgatások részleteit, de elenk állitják a királynál járt politikusok fejtegetéseinek alapgondolatát és eszmemenetét. Biztos adat gyanánt kiemelhetjük, hogy a meghivott államférfiak nagy többsége, még azok is, a kik a katonai követelések tekintetében messzebbmenő álláspontot foglalnak el, két dolgot föltétlenül elismert. Először is azt, hogy az ügyben vezető nemzeti aspirácziókat csupán annyiban tartják teljesithetőknek, a mennyiben azok a *kiegyezést*, az 1867. évi tizenkettedik törvényczikket sem lényegében, sem formájában nem érintik. Másodszor azt hogy a kiegyezés tizenegyedik szakaszában körülirt *királyi jogokat* — a közös hadseregnek s igy a magyar hadseregnek is, mint a közös hadsereg egy részének, egységes vezetése, vezérlete és belső szervezete tekintetében — szintén *érintetlenül kell hagyni*. S ha a két alapfeltelt elfogadják — már pedig természetes, hogy e két alapfeltelt mindenkinek respektálnia kell, a ki az államjogi kiegyezéssel, az osztrák-magyar közösség föltételeivel és a törvényesen elismert királyi jogokkal ellentétbe jönni nem akar — ám lássuk, mi következik ebben az esetben a haderő magyar részének nemzeti törekvései dolgában? Föltétlenül folyik belőle is hogy a királynak, a ki egyuttal a legfelsőbb hadur is és az 1867: XII. törvényczikk tizenegyedik szakasza értelmében a hadsereg egységes vezetése, vezérlete és belső szervezete tekintetében egymaga dönt, joga van a nemzeti törekvéseket megvizsgálni és megállapitani, van e köztük olyan követelés, a melyet a hadsereg egységének érintése nélkül elfogadhat és teljesithet.
>
> Nos, a király a nemzeti követelések egy részét, azokat a kivánságokat, amelyeket a Szent Ivanyi javaslatában formuláztak, már megadta. Közben azonban a szélsőbal messzibbmenő követeléseket támasztott, sőt a szabadelvü párt egyes csoportjai, vagy egyes tagjai, bizonyos igen fontos kérdéseket illető eg szinten hozzájárultak ezekhez a nagyobb követelésekhez. Igy élesedett ki a válság. S most azok az áldozatkész férfiak is, akik a miniszterelnöki állásnak az adott viszonyok között éppen nem kecsegtető méltóságát és terhét elvállalni hajlandók volnának, *visszariadnak ettől a missziótól, mert a katonai kérdések örvénye a kibontakozás utját lehetetlenné teszi.* Minel inkább késik e kérdések elintézése, annál több anyagi és erkölcsi kár éri az országot. Siettetni kell tehát a procczesszus lefolyását s a megoldást a legtermészetesebb helyen kell keresnünk.
>
> A nemzeti követelések tekintetében a **királytól kell kiindulnia a kezdő lépésnek**. Természetes, hogy azokon az engedményeken, a miket a Széll és Khuen-Héderváry kormányok adtak, változtatni egyáltalán nem szabad. Ezek szóba sem kerülhetnek többé. De a többi követelés iránt magának a királynak van csak joga az elhatározásra, annak eldöntésére, vajjon a hadsereg egységességének feltételeit szemelőtt tartva, mit adhat meg s mit kell megtagadnia *s ha a király spontán elhatározásra jutott, meg kell állapitani a konczessziók mértékét s kijelenteni, hogy azokon változtatni semmi körülmények között sem lehet.*
>
> Eszerint **a király a válság megoldásának programmját nem attól a személyiségtől kapna, a ki esetleg miniszterelnökké dezignáltatnék, hanem ellenkezőleg a megoldás programmját a király szabad elhatározásaként maga állapitana meg s azután választaná ki azt a személyiséget, a kit a vázolt alapon kabinetalakitással megbizna.** Ez az eljárás lényegesen elüt az eddigi szokástól. Eddig az volt a szabály, hogy a kijelölt miniszterelnök a programmját bemutatta a királynak s az uralkodó azt vagy elfogadta, vagy elutasitotta. Ezuttal azonban a király konstrualja a kijelölendő miniszterelnök álláspontjának döntő részét. Ám az a magyarázatát és a forrását a többi izben emlitett királyi jogokban találja, s azért is praktikus és szükséges, mert senkisem illetékesebb, mint a legfelsőbb hadur annak megitélésében, hogy mi van hasznára s mi ártalmára a hadseregnek.
>
> Ha már most valamelyik politikai személyiség ezen az alapon elvállalja a missziót, semmi oka sem lesz arra, hogy az ellenzékkel tárgyalásokba bocsájtkozzék, akár a megoldás részletei iránt, akár a kiválasztott egyéniség személye iránt. A *dezignált személyiség utja egyenesen a liberális pártba vezet s a szabadelvü part értekezletének kell majd végleg eldöntenie, támogatja-e feltétlenül a kijelölt miniszterelnököt.* Ha a válasz igenlő lesz, akkor **a kormány programmjának a katonai kérdést illető részét partkérdésnek vetik föl** s a többség minden egyes tagja az elé a választ elé állittatnék, hogy **vagy alaveti magát a kormány programmjának, vagy pedig kilép a parttól.**
>
> Ha a dezignált miniszterelnök ekkép a liberális-párt támogatását megkapta, megalakitja a kabinetjét — s a Ház elé lép.
>
> Nem mondjuk természetesen, hogy ezzel a krizis már teljes megoldást nyert volna. A szélsőbalnál eddig nem számoltunk s ki tudná kitalálni, vagy pláne megállapitani, hogy mi lesz ennek az istennek és embernek tetsző társaságnak az akarata. El kell készülni a parlamentárizmus ultima racziójára és a szerint kell cselekedni. Az uj kormány programmját a képviselőházban megvitatják. Ha aztán a szélsőbal ismét hajlandóságot mutatna akár a szelidebb, akár a vadabb obstruálásra — s e nemes szándékat elvégre sokáig nem titkolhatja — akkor nem lesz se transigálás, se paktálás, se pacifikálás, hanem **következik egyenesen az appellata a nemzethez.** A képviselőházat hatozás nélkül **fel kell oszlatni s az uj választásokat a lehetőleg legrövidebb idő alatt kell megejteni.** Maga a nemzet mondja meg, vajjon el akar e pusztulni az esztelen válságban, vagy meg akarja-e magát szabaditani a gondolatnélküli kissebbség terrorizálása alól.
>
> A mi véleményünk szerint ez a természete ez a logikus módja az egyetlen módja annak, hogy célt érjünk. A parlament feloszlatása, igy **ex-lexben**, mindenesetre kinos szükség lenne, de szükség volna mindenesetre, még pedig olyan, amely semmiképp sem lenne elkerülhető.

Nos, tessék gondolkodni e sorok felett. Mi ez, ha nem rémitgetés. Hogy igy meg ugy lesz, nelogy valamiképp szárnyat adjon a remenység az óhajtásainknak. De vajjon olyan nagyon biztosak-e a Pester-Lloyd és azok a kik netán influálták, hogy mindez ilyen simán mehetne? És olyan nagyon könnyunek képzelik ezt az egész dolgot? Azt hiszik tán, hogy a szabadelvü párt hazafias elemei közt nem akad elég önérzetes ember, a ki viszutasitja, sőt, ha kell, visszaveri az efajta kisérletet? És vajjon komolyan hiszik, hogy akadjon ember, a ki vállal ilyen lealázó szerepet — Armeebefehllel állni klub és a képviselőház elé, mint egy föltétlen akarat szolgai végrehajtója — a meggyőződésnek még csak lehetősége nélkül is. Mi, azt mondjuk, hogy halvaszületett kabinet volna az ilyen. Azt meg, hogy Wekerle, vagy Apponyi odaadnák magukat az efajta szerepre, egyenesen kizártnak tartjuk. Sőt nemcsak ők, de más se. Az ilyen kormányzói állásra a mi tudomásunkkal csak egyetlenegy ember vállalkozhatnék és ez — Szápáry László, rajta kivül senki.

Aztán meg, ha ez a terv csakugyan felülről jön, nem terjed tovább a Pester Lloyd inspirálóinak bölcsesége, csak a házföloszlatásig! S ha ez jár az eszükben, minek akkor az a közbeeső fázis, a császári akarattal beállitandó kormány, miért nem csinálják meg mindjárt a szükségtelen átmenet nélkül azt a választást és miért nem jönnek azonnal a törvénytelenség egyéb eszközeivel, hogyha más utját a kibontakozásnak ők nem látják!

Mert az ellenzék meg nem ijed az efajta rémitgetestől, de meg különbtől sem, hanem megy a maga kijelölt utján, a mely a nemzeti jogokhoz vezet. És tessék akkor a nemzethez appellálni, ha van hozzá bátorsága...

... Különben ki tudja még, mi czélt szolgál valójában ez az ijesztgetés. Lehet, hogy egészen mást, mint a mi belőle látszik. Annyi azonban bizonyos, hogy sötét tervek kóválygonak és jó lesz résen lenni!

## Sötét tervek.

*— A válság hirei. —*

Nagyon különös tervek merülnek föl egy félhivatalos ujság hasábjain. Császári parancsról szól az ének, a mely a nemzeti követelmények határait szabná meg, aztán következnének az erőszak hallatlan eszközei.

Eddig csak ujsághir ez még, de veszedelmesen hasonlit a várható valósághoz. Itt bővebben nem terjeszkedünk ki a dologra, vezető helyen kimeritően tárgyaljuk. De kapcsolatban e nyugtalanitó hirekkel, alább kifejtem okokból most már csakugyan szükségesnek véljük a képviselőház összehivását. A kétség órái nem tarthatnak tovább.

## Az Egyetértés tárczája.

### Az áldozat.

*— Az Egyetértés tárczája. —*

Irta: *Jean Reibrach.*

Mosolyogva s szinte elbágyadva a tulságos boldogságtól Marguerite lassan az ölébe ejtette Albert de Mausi levelét. Visszaidézte emlékezetében egész életét, attól az időtől kezdve, amikor őt, az alig ötéves árvát, a legnagyobb nyomorból emelte magához Emilienne Morancey, az unokanővére és adott neki nyugalmas otthont a férje házában. Az a kaczér, könnyelmü, szeszélyes teremtés olyan jóságos volt! Beczézte a kis árva rokont, akár a saját testvérkéjét s a mikor Margueriteból hajadon lett, még hozományt is igért neki arra az esetre, ha férjhez menne.

Ez az eshetőség ma valóra vált. Marguerite minden pillanatban várja, hogy Albert de Mausy eljöjjön Morancey urhoz és megkérje a nevelt leánya kezét.

A méla csöndben, a mely a fák között pihen, egyszerre valami hirtelen heves nesz hallatszik. Marguerite felijed: Emilienne áll előtte, feldult arczczal, reszkető lihegéssel, a milyennek ő még sohasem látta.

— Marguerite! El vagyok veszve!

— Mi az? Mi történt? — Kialtja Marguerite.

— A férjem! — lihegte Emiliene. — Gyanakszik... egy levelet talált!... Nem, ne kérdezz semmit... majd később megmagyarázom... Itt van a nyomomban... Éppen a szekrényemet forgatja föl... Hazudnom kellett, különben megölt volna. Azt mondtam neki... azt mondtam...

— Mit mondtál neki?

— Számitottam a te gyöngédségedre... Ha másért nem, a gyermekeim iránt... azt mondtam neki, hogy a levél a tied!

És térdre borult Marguerite előtt:

— Oh! ne árulj el! Mindenre, a mi szent, könyörgöm, ments meg; gondolj arra a sok jóra, a mit érted tettem!... Mondd te is, hogy a levél a tied!

— Az enyem! — kiáltott föl a leány ijedten.

De ebben a pillanatban átvillant a lelkén a hála érzete, az önfeláldozás vágya, hogy leróhassa tartozását Emilienne iránt... De hát az egész boldogságát kell feláldoznia.

Nem fejezhette be gondolatait, heves lépték zaja hallatszott a szomszéd szobából hirtelen.

— Ah, ő az! sugta Emilienne.

Csakugyan a férje Morancey ur toppant be. Sápadtan, föltindultan lépett a fiatal leány felé.

— Marguerite, kié ez a levél?

— Margueritee! — felelte Emilienne.

— Nem önt kérdezem — mondta félelmetes komolysággal Morancey. — Marguerite feleljen! A fiatal leány lehajtotta a fejét. Az események egymásra torlódása nem is engedett neki időt a gondolkozásra. De Emilienne rettenetes félelme valósággal megbabonázta öt is. Föláldozta magát. Unokanővére tö mérdek jótettének emléke összetolult a leikében és e pillanattól fogva meg... sem tudta, mit cselekszik, vakon engedelmeskedett a hála ösztönzésének.

Lesütött szemekkel, még a szégyenpirral az arczán, felelte:

— Ez a levél az enyém!

— Hazudik! — kiáltott Morancey ur, rettenetes hangon.

És amikor a leány szótlanul kezei közé temette az arczát ismételte:

— Igen, hazudik; mert ön Albert de Mausy urat szereti!

Marguerite nem felelt. Hogyan, ő Reinert szeretne? nem, hisz azt a gyermek is látja, hogy egész lelke csak Alberté!

Emilienne érezte a veszélyt és hetykén odaszólt a férjéhez:

— Honnan tudja ön, hogy Marguerite de Mausy urat szereti?

— De Mausy irt nekem. És várom, hogy eljöjjön megkérni Marguerite kezét.

Néhány percznyi kinos csönd vett erőt mindhármukon. Akkor ismét megszólalt Morancey.

— Marguerite, hallotta? Milyen választ adjak Mausy urnak, ha eljön?

Marguerite csak most borzadt meg igazán. Mit feleljen? Nem tehet mást, mint visszautasitani de Mausy kezet... elvetni magától az egyetlen almodott boldogságot! Ha azt mondaná, hogy de Mausyt szereti, meghazudtolja első állitását és Emilienne elveszett!...

— Felelje neki — mondta reszkető ajkakkal, alig halható hangon — hogy nem akarok férjhez menni.

Morancey elfordult tőle és Emilienne elé lépett:

— Bocsásson meg — mondta meghajolva — hogy igaztalanul önt gyanusitottam.

— Azt mondtam — felelte Marguerite, hogy nem megyek férjhez senkihez, soha!

Morancey nem küzdhetett le némi megrepetést.

— Legyen! — mondta. — De hát... mik a szándékai már most?

— El fogok utazni! — felelte Marguerite.

Morancey röviden meghajolt és elment.

Emilienne hallgatta, mint távolodnak a léptei.

— Oh! Köszönöm! — kiáltotta aztán Marguerite vállára boruva. — Az életemet mentetted meg.

Egy percz, a gyöngédségekkel teli hála percze, könyek, csókok, öröm, zavart fölkiáltások... de aztán Emilienne hirtelen lecsillapodott.

— Elvégre mit akarsz? — szólt Margueritehez. — Ez még a legjobb megoldás?

Marguerite elhatározta, hogy semmit sem fogad el Emilienettől, hanem dolgozni fog az élet fönntartásáért.

Csak arra kérte őt:

— Hagyj magamra, kérlek, szeretnek gondolkozni.

Amikor egyedül volt és soká, soká gondolkozott, egyszerre összerezzent egy hang hallatára: a csengő szólalt, Marguerite föl ugrott:

— Albert!...

A kapu nyilt és tompám becsapódott. Sápadtan, tragikusan hallgatta a leány a csöndet. Az ő drámája mellett most játszik le Albert drámája. Kétségbeesése mélyében egy reménysugár villant meg, nem lehetetlen, hogy igy végződjék minden. Azt képzelte, hogy Emilienne odaveti magát férje lábai elé és aztán kopogtatni fognak az ő ajtaján és belép Albert...

De a kapu ugyanazzal a tompa zajjal nyilt föl és csukódott, a szomoru lépteket senkisem kisérte.

## MÁMOR.

REGÉNY. 89.

Irta: GABRIELE D'ANNUNZIO.

Beszélgetések az árnyékos fák, vagy a rózsabokrokkal szegélyezett fasorok mentén elhelyezett padokon és terraszokon olykor órákhosszáig tartottak, mialatt Delfina mint egy könnyed gazella futkosodott a kert kanyargó utain.

A szép asszonynak csodás elbeszélő tehetsége volt és a finom s eleselmü megjegyzések egész kincshalmazát szórta szét, olykor bájos őszinteséget fejtett ki; a mikor utazásokról beszélt, egyetlen festői mondásával távoli országok és tengerek vizióját ébresztette Andrea lelkében. Ez pedig különös gondot forditott arra, hogy a saját értékét tüntesse ki, a széleskörü müveltséget, finom nevelését, eredeti érzésvilágát. És hatalmas büszkeség töltötte meg az egész lényét, midőn Donna Maria egyik müvének olvasása után a meggyőződés hangján igy szólt hozzá:

Semmiféle zene sem ittasitott meg annyira, mint ez a költői ihlet, és semmiféle szónok se gyakorolta rám a szépség ilyen harmonikus hatását. Bizonyos költemények feltartoztatlanul üldöznek és talán meg sokáig fognak üldözni, olyan erővel ragadnak meg.

Andrea, a korláton ülve, kénytelen volt e szavakra gondolni. Donna Maria nem volt többé a Loggiaban és a függöny elfödte az oszlopok közeit. Talán nemsokára lejön. Tartsa meg az igéretét és irja meg a madrigált! Elviselhetetlennek találta azt a kis fáradtságot, hogy ebben a nagyszerü és pompás kertben, a hol a szeptemberi nap valami földöntuli tavaszt varázsolt elő, sebtében verseket irjon.

Miért rombolja le ezt a ritka hangulatot a sebtében összerótt rimpengetéssel? Miért sajtolja össze ezt a tágas érzést egy rövid metrikai sóhajtásba? Elhatározta, hogy nem teszi eleget igéretének, ülve maradt és szemei a viz távoli látóhatárán tovasikló vitorlákat követte, a melyek ugy fénylettek, mint a napot tulragyogó lángok.

De a mint a perczek tovatüntek, nyugtalansága fokozódott és minden pillanatban hátrafordult, hogy lássa, nem akar-e odafenn a lépcső legmagasabb fokán, a vesztibül oszlopai közt, egy női alak mutatkozni. Szerelmi légyott volt ez? Hátha titkos beszélgetésre jön hozzá ez a nő? Hátha érzi felemét?

Itt van! sugta a szive. És csakugyan ő volt.

Egyedül jött. Lassan haladt lefelé. Az első terraszon, egyik szökőkut mellett megállott. Andrea nyugtalan kétséggel követte szemével Donna Maria minden mozdulatát, minden lépését, minden állását és ezek olyan szivdobogást okoztak neki, mintha minden mozdulatának, minden lépésének minden állásának különös jelentősége, különös nyelve lenne.

Donna Maria azt az utat választotta a lépcsőkön és terraszokon le, amelyet fák és bokrok szaggattak meg. Alakja, hol megjelent hol eltünt, most egészen látszott, most a csipkéjétől fölfelé, most pedig egy rózsabokor fölött bukkant ki a feje. Olykor az ágak egy időre teljesen eltakarták, majd a kevesebbé sürü helyeken vagy a ruhája csillogott elő, vagy a világos szalmakalapja fénylett a napsugarakban. Minél közelebb jött, annál jobban meglassitotta lépteit: meg megállt a cserjéknél, nézegette a cziprusokat és lehajolt, hogy egy margitkányi hullott levelet fölszedjen. Az utolsóelőtti terraszról kezével köszöntette Andreát, aki a legalsó lépcsőfoknál állva várta őt. Maria feleje dobta a fölszedett leveleket és ezek, mint egy pillangó raj szétrepültek, a levegőben ringottak, némelyek tovább, mások rövidebb ideig, azután leestek a kőre, nesztelenül, mint a hó.

— Nos? kérdezte a korlát közepén.

Andrea a lépcsőfokon térdet hajlitott és könyörögve emelte föl kezeit.

— Semmi! — vallotta be. — Kegyelemért esedezem, de ön és a nap ma nagyon is sok büvös varázszsal töltik meg az egeket. Adoremus!

A mai napról egyébként a következő politikai híreket jegyezhetjük föl:

(**A képviselőház összehivása.**)

Miután a lapunk élén közölt és kellő magyarázattal kisért félhivatalos ujságczikkből is kétségtelenül kiderül, hogy legfelső körökben a legsötétebb tervekkel foglalkoznak, semmi szükség sincsen arra, hogy bizonyos tekinteteket továbbra is respektáljunk. Mi azonnal szükségesnek véljük a képviselőház sürgős összehivatását, hogy a parlamentárizmus és a népképviselet ellen készülő és most már nem is titkolt merényletnek utját állja maga a parlament.

Az lehet, hogy X. Y. táborszernagy lejöjjön ide, s ő felsége nevében felfüggeszsze az alkotmányt: ám tessék megpróbálni. De az nem türhető egy pillanatig sem, hogy alkotmányos formák között helyezzék katonai diktatura alá ezt az országot és a magyar kormány utján adassék hadiparancs!

(**A nemzeti követelményekről.**)

A N. Fr. Pr.-ében ma hosszabb nyilatkozatot olvasunk, amelyben — a bécsi lap közelebbi meghatározása szerint: egy kiváló és sokat emlegetett államférfiu szavai nyomán — arról van szó, hogy kormánypárti fölfogással a krizis megoldásában milyen szerepet játszanak a nemzeti követelmények.

A nyilatkozatban *minden teljesithetőnek van beállitva*. A magyar tisztek áthelyezésében az illető politikus a valódi kivánságnak csupán technikai teljesitését látja és továbbá megy: rendszeres magyar tisztképzést kíván annak kiegészítésére. A katonai hatóságok egymással való érintkezésében a magyar ezredek részéről a magyar nyelv használatát kivihetetlennek nem tartja. A biráskodásban azzal, hogy a jövendő uj rendtartás szerint ügyvédeknek is juthat szerep a tárgyaláson, ebből önként látja a tárgyalási nyelvnek magyar földön magyarrá fejlődését, a szolgálati nyelv magyarságát pedig idővel, a magyar tisztek meghonosodásával hiszi keresztülvihetőnek. Ami a vezényleti nyelvet illeti, arra nézve megjegyzi, hogy azt egyetlen magyar kormány sem utasitotta el eddig sem a *limine*, mint nem teljesithetőt, de programmjába csak ugy foglalhatja, ha erre az uralkodó, a hadsereget illető diskreczionárius jogánál fogva, engedelmet ad. Különben a hadsereg kérdései mellett a gazdasági kérdéseket is fontosaknak tartja a krizis megoldásában.

(**Olay beszámolója.**)

*Olay* Lajos országgyülési képviselő, amint jelentik, ma délután négy órakor mondotta el beszámoló beszédét *Sigetvárott* a választói előtt. Lelkesen fogadták. A politikai helyzetről nézeteit, amint azt már napokkal ezelőtt kifejtette, a következőkben foglalta össze:

A kibontakozás kérdésében tökéletesen Mezőssy Béla választói előtt kifejtett álláspontját teszi magáévá. Nem tartja helyesnek, ha ilyen jelszavakat röpítenek világgá: »Mindent, vagy semmit! Hive a békés kibontakozásnak, mert annak bekövetkeztét az országra nézve üdvösnek és szükségesnek tartja. Hajlandó — ezidőszerint — a magyar vezényleti nyelv kérdését kikapcsolni az obstrukczió követelményei közül és ha minden egyéb, nem csupán formális jelentőségü, de lényeges vivmány életbelép: mint a magyar tisztképzés, illetőleg katonai oktatás, a magyar tisztek áthelyezése a magyar ezredekhez, magyar tárgyalási nyelv, a katonai jogszolgáltatás terén, a magyar zászló és annak megfelelő jelvény és czimer, eskü a magyar alkotmányra stb. stb. Hajlandó közreműködni azon, hogy a gazdasági kérdések megoldásához szükséges parlamenti rend és nyugalom helyreálljon. Meggyőződése, hogy a ma-

---

A vallomás őszinte volt, épen ugy, mint az imádó hódolat is, jólehet mindkettőnek tréfás szinezetet akart adni. És Donna Maria jól megértette ezt az őszinteséget, mert könnyedén elpirult, a mikor, sajátságos izgatottsággal mondta:

— Keljen föl, keljen!

Andrea fölemelkedett. Donna Maria kezet nyujtott neki és hozzá tette:

— Megbocsájtok önnek, mert még lábadozó.

Ruhájának sajátságos rozsdaszine volt, mely a szinehagyott sáfrányra emlékeztetett: egy leirhatatlan szin, egyike amaz ugynevezett esztetikai szineknek, a minők a preráfaelisták és Dante Gabriele Rossetti képein láthatók. Ez a ruha sok egyenes és szabályos redőben omlott vállaitól lefelé. Egy széles halvány türkizszinü, tengerzöld szalag képezte az övet és nagy csokorrá kötve csüggött le az oldalán. A vállaknál bő, puha, sok redőcskékbe rakott ujjak a kézcsuklónál szükké lettek. Egy másik tengerzöld, de keskeny szalag zárta körül a nyakat, s baloldalt rózsaszerüen volt összegubózva. Hasonló szalaggal volt a nehéz hajfonat, mely a szalmakalap alól kikandikált, összekötve. Ezt a kalapot egy jáczintkoszoru diszitette, emlékeztetve ahhoz, melyet Alma Tadema Pandorájáról ismerünk. Egyetlen ékszerként álla alatt a gallérjába egy bogaralaku nagy perzsa türkiz volt tüzve, melybe, mint egy talizmánba, jelek voltak bevésve.

— Várjuk meg Delfinát, — mondta. — Azután majd elmegyünk a Cybele rácskapujához. Akarja?

Tele volt gyöngéd figyelemmel a beteg iránt. Andrea még halvány és sovány volt; szemei, a lefogyás következtében, sajátságosan megnagyobbodtak és a kissé duzzadt ajkainak érzéki kifejezése, különös és vonzó ellentétet képezett arczának felső részéhez.

— Igen, — viszonzá, — sőt még hálás is vagyok önnek.

Azután, némi habozás után:

— Megengedi, hogy ma reggel szólitani legyek?

— Miért kérdi ezt?

(Folyt. köv.)

gyar vezényleti nyelv az emlitett vivmányok folyamányaként nagyon rövid idön belül bizton bekövetkezik.

---

# Élet-halálharcz a Balkánon.

— *Távirati tudósitások.* —

A maczedoniai fölkelök szövetsége már vivja a török sereggel élet-halálharczát. Megindult a hajsza a komité bandáira s — a mai hirek szerint — *mozgósitott török csapatok utban vannak* a kirkilisszei szandsák felé, ahol ezernyi maczedonnal akarnak a hegyek közt elbánni.

Akarnak. Ha tudnak. Mert a komité hivei egyre sokasodnak. És dinamittal pusztitanak.

**Konstantinápoly**, aug. 30.

A porta azt a bizalmas értesitést kapta, hogy a legutóbbi diszlokáczió alkalmával a határvidéken levő bolgár csapatokat titokban öt gyalogos és három lovasezreddel megerősitették.

A porta egy válaszjegyzéke közli az osztrák-magyar nagykövetséggel, hogy az államügyész a harmadik hadtest parancsnokságának a vétkesek megbüntetése végett bemutatta a vizsgálat iratait, mely négy vasuti munkásnak az Üszküb közelében fekvő Zelenkó vasuti állomáson katonák által történt meggyilkolására és egy vasuti munkásnak megsebesitésére vonatkozólag megejtetett. Hir szerint megkezdődtek a hadmüveletek ama komitébandák ellen, melyek a murikovoi és karadzovai hegyekben, Baba-Planinától keletre a Nereczko-Planinától, valamint Galickától északra és Monasztirtól nyugatra garázdálkodnak. A monasztiri kivételes biróság két bolgárt halálra itélt. E biróság itéletei ellen nincs helye felebbezésnek. Törökökből és görögökből alakitott bizottságok mentek Monasztirból az ország belsejébe, hogy a félrevezetett lakosságot falvaiba való visszatérésre birják.

Paraslovo és Gobes mellett Monasztirtól nyugatra, hir szerint török csapatok vereséget szenvedtek. A komitébandák állitólag megszállták Neveskát (okridai járás) és Vláho-Klinurát (kasztoriai járás). A komité üzelmei következtében és boszuképen a török csapatok a resnai, presbai, okridai és más járásokban több falut elpusztitottak. A komitébandák ellenben főleg török majorokat pusztitanak el.

Török becslések szerint a kirkilisszei szandsákban lévő komitébandák vagy ezer emberből állanak. Az üldözés azonban a részben erdős és utatalan vidéken, különösen Kirkilisszétől és Midiától a bolgár határig igen nehéz. Ehhez széleskörü és erélyes akczió szükséges nagy erőkifejtés mellett. Ezt a legközelebbi napokban meg is akarják kezdeni, mihelyt mozgósitott csapatok rendelkezésre állanak. Nem erősitik meg azokat a hireket, a melyek szerint a drinápolyi vilajetben a mustáfiist (népfelkelést) mozgósitják. Ezek részére nincsenek keretek. A mozgósitott elsőosztályu kisázsiai redifhadosztályon kivül még másodosztályu redifzászlóaljak is állanak rendelkezésre. Tulzott az a hir, hogy egész Anatoliában lázasan mozgósitanak. A már jelentetteken kivül más mozgósitási rendeletet nem bocsátottak ki.

**Konstantinápoly**, aug. 30.

Hivatalosan közzéteszik a következőket: Tekintettel arra, hogy bizonyos, minden emberiességből kivetközött emberek a legutóbbi időben dinamittal bünteteket követtek el vasuti utasok és más személyek ellen, egy császári iradé, hogy a rendőrség felügyeleti szolgálatát hathatósabbá tegye, eltiltja, hogy a szultán trónralépésének évfordulója alkalmából tüzijátékokat rendezzenek és elrendeli, hogy az erre szánt összeget a dinamit által sujtottak családjai közt oszszák szét.

**Paris**, aug. 30.

A Havas-ügynökség athéni jelentése szerint ott letartóztattak öt bolgárt, a kik *két dinamittal telt hordócskákat akartak Dedeagacsba szállitani.*

**Amerika fenyegetése.**

**Washington**, aug. 30.

Mint *Leisman* konstantinápolyi amerikai követ jelenti, a kharkuti és beiruti konzulok jelentései szerint ott *a helyzet komolylyá vált*. A követ utasitást kapott, hogy hivatalosan közölje Törökországgal, hogy *felelősnek fogják tekinteni minden kihágásért, a melyet amerikai alattvalók ellen követnek el.*

**Konstantinápoly**, aug. 30.

A porta kijelenti, hogy a beiruti amerikai konzult sem meg nem ölték, sem ellene merényletet nem követtek el. A tényállás a következő: Midőn a konzul e hó 23-án este kocsin visszatért a konzulátusba, egy esküvőről visszatérő négy vagy öt egyén közül az egyik a konzulátus közelében az ottani szokás szerint a levegőbe lőtt (?) A konzul azt hitte, hogy a lövés neki volt szánva. Ez az eset adott okot a téves hirre. Az illető egyéneket nyomban letartóztatták és biróság elé állitották.

---

# KÜLFÖLD.

**Uj adók Németországban.** Németországban nagy az izgalom: uj adók behozatalán törik a pénzügyminiszterek a fejüket. Az egyes államok finánczkapaczitásai már a jövő héten értekezletre gyülnek össze, hogy megállapitsák, mikép préselhetnének több pénzt a verejtékező polgárokból. A német pénzügyminiszterek ezelőtt tiz évvel, 1893-ban szintén összeültek Frankfurtban hasonló tanácskozásra. A Capirivi-féle véderőjavaslatra kellett pénz s a kanczellár megigérte, hogy ezeknek a fedezetéül sem a sör- és pálinka adót, sem a szegény embereket sujtó élelmiszer adókat nem fogják emelni. A pénzügyminiszterek akkoriban a dohányra, a borra s a bélyegre kirótt adót emelték. A birodalmi gyülés azonban csak az utóbbira vonatkozó javaslatot fogadta el. A mostani konferencziát nem köti Caprivi igérete s igy könnyü kitalálni, hogy mire vonatkoznak az uj adóemelési tervek. A bélyegadók mezejét már teljesen letarolták. A boradót sem emelhetik. Igy marad a dohány és a sör. Kétségen kivül a sörre vetik első sorban magukat a finánczminiszterek s ahhoz sem fér kétség, hogy a birodalmi gyülés nem tulságos lelkesedéssel egyezik bele a söradó emelésébe. Mindannak daczára, Németország sörivói reszignálva iszszák a habzó italukat. Nemsokára, kevesebb meszelylyel jut nekik belőle.

**Az elfeledett revans.** *Loubet*, a franczia köztársaság elnöke, a berlini franczia nagykövetség utján ötezer frankot küldött a porosz-sziléziai árvizkárosult emberek fölsegitésére. Az elnöknek ez az adománya a legszimpatikusabb hatást tette Berlinben, a hol nemcsak humanitást látnak az elnök cselekedetében, hanem bizonyitékát annak, hogy a két ország közt fönnálló politikai ellentétek gyengülnek. A *National Zeitung* ezeket irja: »Loubet elnök emberbaráti cselekedete bizonyára igen kellemes hatást fog tenni Németország hivatalos köreiben épp ugy, mint a nép között. A franczia államfő elismerésre méltó emberi érzeséből fakadó kezdés bizonyiték arra, hogy azok a kapcsok, melyek a haladó czivilizáczió utján a nagy kulturnemzeteket összekötik, megvannak Francziaország és Németország között is. Ez a közös kulturális érdek már régóta mutatkozott és pedig nemcsak az elemi katasztrófáknál való segitségben, hanem akkor is, mikor német és franczia tengerészek a veszedelem pillanatában szorosan egymás mellett állottak.« (Ez történt Kinában Tiencsin és Peking ostroma alatt.) — Körülbelül ezen a hangon a többi ujság is kiemeli, hogy Vilmos császár a Mont Pelée kitörése alkalmával tizezer márkát küldött a Szt.-Pierre-ben szerencsétlenül járt családok segitésére. A császár azelőtt is sok figyelmet és érdeklődést tanusitott a francziák iránt, de a franczia elnök most először viszonozta a császár figyelmét.

---

# Az E. K. E. közgyülése.

— *Távirati tudósitás.* —

**Brassó**, aug. 30.

Ma tartották meg itt az *Erdélyi Kárpát Egyesület* közgyülését amelyet délelőtt 10 órakor nyitott meg báró *Feilitzsch* Artur elnök a tagok nagyszámu részvétele mellett.

Báró *Feilitzsch* bosszabb beszédben üdvözölvén a megjelenteket, felolvasták *Wlassics* Gyula és *Darányi* Ignácz miniszterek, *Schmidt* Károly képviselő és *Hiemesch* polgármester üdvözletét. Azután *Zakariás* brassói ügyvéd, az EKE. brassómegyei osztálya, *Sándor* János főispán a földmivelésügyi miniszter *Rambovszky* Jenő miniszteri titkár a kereskedelmi miniszter, dr. *Pintér* Gábor tanfelügyelő a vallás- és közoktatásügyi miniszter, *Jekel* Frigyes alispán, Brassómegye, *Alesius* tanácsos Brassó város, *Moór* az országos nemzeti szövetsé, *Kodesch* a Szász Kárpategylet, *Fried* Vilmos a lipótvárosi kaszinó nevében fejezték ki üdvözletüket.

*Radnóti* Dezső főtitkár tartalmas jelentését elismeréssel tudomásul vették. Elfogadták a pénztári számadásokat és a költségvetést. A tisztujitás során tiszteleti tagnak *Sándor* János főispánt, uj alelnököknek gróf *Teleki* Lászlót és dr. *Zakariás* Jánost választották meg. A közgyülés, a melyen a brassómegyei tanitóság is testületileg jelent meg, ezzel véget ért.

Délben a Vigadóban 300 teritékü lakoma volt. *Lurtz, Hintz, Schmidt* szász képviselők is megjelentek. Gróf *Lázár* a királyra mondott aktuális köszöntőt, báró Feilitzsch József Ágost főherczeget, *Jekel* alispán a kormányt és annak megjelent képviselőit, *Zakariás* báró Feilitzschot, *Sándor* főispán Brassómegye főispanját, alispánját és Brassót, *Kovács* János tanár a Szász Kárpát Egyesületet, *Alesius* tanácsos a Magyar Kárpát Egyesületet, *Rombauer* főigazgató, Brassómegye főispánját, *Förder* a brassói magyar dalárdát, *Hollósi* Andor a nőket, *Tóth* Miklós karczagi polgármester a brassói EKÉ-t, Zakariás a brassói magyar polgárságot és a magyar sajtót, Moór Gyula a lipótvárosi kaszinót és Papp Géza képviselő a szászok hazafias érzéseit méltatva, Brassó szászajku polgárságát éltette. Domborádi Nagy Gyula csendőralezredes a Brassóban felállitott csendőrkerület hivatását fejtegeti. Végül Feilitzsch báró a szász képviselőket éltette, kivánva, hogy az a válaszfal, mely őket a magyarságtól még elválasztja, minél hamar döljön le. Fried Vilmos, mint a Lipótvárosi Kaszinó küldöttje, Bánffy báró éltetését köszönte meg.

Délután a társaság Hosszufaluba rándult.

---

# UJDONSÁGOK.

— **Személyi hirek**. *Péter* király családjával tegnap délután Nisbe érkezett. — *Ferencz Károly Szalvátor, Hubert* Szalvátor és *Tivadar* Szalvátor főherczegek és Gertrud és Mária Erzsébet főherczegnők délben Ischlből Wallseebe utaztak. — Viktor Emánuel király báró *Steininger*, altábornagynak a Mauritius és Lazarus-rend nagykeresztjét adományozta. — *Láng* Lajos kereskedelmi miniszter ma reggel Budapestről Bécsbe érkezett és egy óra mulva tovább utazott a Semmeringre. — Gróf *Apponyi* Lajos magyarországi udvarnagy ma reggel az angol király fogadására Bécsbe utazott.

— **Az angol király Bécsben**. Hétfőn délután öt órakor érkezik *Edvárd* király Bécs városába, ahol ünnepies fogadására — amint jelentik már mindennel elkészültek. Bécs utczái elég diszesek ez alkalomra, ámbár valami különös nagy fölbuzdulás nem látszik külső dekoráczióin.

A látogatás politikai jelentőségét *Londonból* ekkép jellemzik: A Balkán-félszigeten mindinkább terjedő forrongás következtében több oldalról hangoztatják azt a nézetet, hogy VII. Edvárd angol király bécsi látogatásának politikai jelentősége van. Ezt a látogatást mindeddig a két uralkodó közt fennálló barátságos érzelmek formai jelenségének tartották, most azonban kapcsolatba hozzák a keleti eseményekkel. Igy a *Globe* azt irja, hogy az angol királynak, valamint az orosz czárnak látogatása Ausztria-Magyarország uralkodójánál valószinüleg nem a császárváros nevezetességei iránt érzett kiváncsiságban leli magyarázatát, az inditó ok ellenkezőleg *közvetlenül a keleti krizisben keresbető.*

— **Mihály nagyherczeg** — **megnémult** *Pétervárról* sürgönyben jelentik, hogy *Nikolajevics Mihály nagyherczeg szélhüdés következtében elvesztette beszélőképességét*. A nagyherczeg állapotáról kiadott orvosi jelentés azt mondja:

Este 7 órakor a nagyherczeget *agyszélhüdés érte*, mely baloldalát megbénitotta. Délben 12 órakor a hüdési tünetek kevésbé élénken mutatkoztak. Az álomkorság daczára az öntudat világos és a szivmüködés kielégitő volt. Érverés 60, egyenletes, hőmérsék normális.

— **Uj királyi tanácsos.** A hivatalos lap mai száma közli, hogy Polner Lajos gödöllői ügyvédnek, a közügyek terén szerzett érdemei elismeréseül a királyi tanácsosi czimet dijmentesen adományozta.

— **A budai várban**. A várpalotában a minapi mozgalmas napokat nagy csöndesség váltotta föl. A királyi palota helyiségeit ma a szolgaszemélyzet szellőztette, tisztogatta s a termek ismét készen várják a királyt, aki szeptember harmadikán, csütörtökön este tér vissza Budapestre.

— **Életunt számellenőr**. Az igazságügyminiszterium nádor-utczai épületében ma délben öngyilkossá lett a miniszterium egyik fiatal tisztviselője: *Dénes* József számellenőr.

A harmincz éves nőtlen ember Budán lakik, a Toldi Ferencz-utcza 14. szám alatt *Steiner* Zsigmond nevü barátjával. Sötét szándékát semmivel sem árulta el. Ma reggel bement a hivatalába, délig eldolgozgatott. Közben megirt néhány levelet, boritékba tett s az asztalán hagyta. Aztán fölment az épület padlásának udvari bejárójára s az öt emeletnyi magasságból levetette magát az udvar kövezetére. A szerencsétlen ember nyomban meghalt s a mentők, a kiket hamar elhivtak hozzá, már nem segithettek rajta. Az asztalán hagyott leveleit Blaskovich Gyula számvizsgáló átadta a rendőrségnek, amely viszont az egyiket átadta Steinernek, Dénes lakótársának, a másik kettőt pedig elküldte Kőszegre, Dénes bátyjának, Dénes Károlynak. Steinernek irt levelében az öngyilkos egy szóval sem árulta el végzetes cselekedetének okát, csak a lakás kulcsát küldte el neki. Hivatal-társai azt hiszik, hogy Dénest anyagi zavarai késztették az öngyilkosságra. Jótállást vállalt egy rokonáért, a ki fizetni nem tudott s a tekintélyes összegre rugó adóság az ő nyakába szakadt. Holttestét a rendőrség az üllői-uti boncztani intézetbe vitette.

— **Erzsébet királyné szobra**. A békásmegyeri tisztviselőtelep-egyesület Erzsébet királyné emlékezetére szobrot állitott, s azt szeptember hó 2-án délután fél 7 órakor fogja ünnepély keretében leleplezni. A szoborbizottság élén Szobovics Lajos miniszteri tanácsos, tagjai pedig: Mondok József, báró Splényi Ernő és Komáromy István.

— **A herczeg fogsága.** Annak idejében nagy feltünést keltett egész Németországban *Arenberg* Prosper herczeg elitélése. Akkoriban hirt adtunk róla, hogy a herczeget kegyetlen gyilkosságok miatt halálra itélték, de a császár a halálos itéletet kegyelem utján tizenötévi fogságra változtatta. Eleinte Hannoverben volt elzárva, a hol vig életet élt, mert mindent megengedtek neki, amihez kedve volt. A közvélemény felzudulására Hannoverből a *tégeli* fogházba vitték át. Az áthelyezés a napokban történt meg, de — noha a tegeli fogházban szigorubb rendszabályok vannak — a herczeg ott is bebizonyitja, hogy az ur pokolban is ur. Hannoverből jelentik ugyanis, hogy a tegeli fegyintézet igazgatóját jóval az átszállitás előtt értesitették, hogy mikor érkezik a herczeg Hannoverből és arra is utasitva volt az igazgatóság, hogy gondoskodjék a herczeg számára megfelelő kényelmes czelláról. A herczegi fogoly kényeméről különben amugy is nagy tapintattal és körültekintéssel gondoskodik a fegyház igazgatósága. Legelső sorban nem adja nevét és rangját az őrszemélyzet pletykáinak közprédájává, a mennyiben a herczeget csak a czellájának száma szerint szabad nevezni. Másodszor, megindító gyöngédséggel gondoskodik arról is, hogy a herczeget megkiméljék az őrszemélyzettel való érintkezéstől és pedig ugy, hogy a börtönőröket egyszerüen kitiltotta a czellából. A herczeghez csak a magasabb hivatalnokoknak van bejárása. Augusztus 25-én az igazgató saját fogatával várta a vasutnál a herczeg megérkezését, a kitől nagy reverencziával kérdezősködött hogyléte felől. A fegyházban is elég jól folynak a herczeg napjai. Az igazgató minden nap nagy sétákat tesz vele és minden tőle telhetőt elkövet, hogy kellemessé tegye számára a tartózkodást. Csak a koszt ellen van némi kifogása ő herczegségének és eziránt panaszt is tett a fegyház egészségi tanácsosánál a ki engedélyt adott neki arra, hogy saját költségén élelmezze magát.

— **A késmárki panama**. Késmárkon, amint jelentik, egyébről sem beszélnek, mint azokról a nagy visszaélésekről, a melyet állitólag dr. *Csaplaki* Lipót járásbiró és *Szántó* Márk ügyvéd együttesen követtek el. Késmárkon régebb idő óta rebesgették, hogy a járásbiró nem jár egyenes uton, hanem birói állásával össze nem egyeztethető bünös manipuláczióokat folytat. Eleinte csak rebesgették; később mind hangosabbá vált a panasz, ugy, hogy a késmárki ügyvédi kar a közjegyző bevonásával néhány nap előtt megtartott értekezletén *a járásbiró feljelentését határozta el*. A kassai kir. tábla elnökének a késmárki ügyvédi kar küldöttsége adta át a feljelentést, mely többek között a következő vádakkal terheli a járásbirót:

»Csaplaki társadalmi tekintetben annyira visszataszitó életet folytat, hogy őt a társaságból ki kellett rekeszteni. — Ingó árverések alkalmával dijnokaival a dobra került árut összevásároltatta és azután eladta. — Több rendbeli visszaélést követett el a telekkönyvben. — A *dr. Szántó Márk által képviselt feleknek előnyöket biztositott*, sőt az összes birósági eljárásokban Szántónak kedvezett, amennyiben az ő feleit mindig előnyben részesitette, figyelmen kivül hagyva azt, hogy eljárásával embereket igazságtalanul megkárosit. Ha peresfél jött hozzá, azt vagy személyesen, vagy pedig dijnokával Szántóhoz kisértette, *bizonyára proviziót élvezve minden fél után.*

A sulyos vádak a kassai tábla elnökét arra birták, hogy a vizsgálatot haladéktalanul elrendelte, melynek vezetésével dr. *Lupkovics* József lőcsei törvényszéki elnököt bizta meg.

— **Miniszterelnök a tárgyaláson.** *Körber* osztrák miniszterelnök, a ki tudvalevőleg igazságügyminiszter is, ma délelőtt minden előzetes bejelentés nélkül megjelent az országos törvényszéken. Előbb a járásbiróság egy tárgyalásán jelent meg és a közönség soraiban foglalt helyet; egy ujságiróval beszélgetésbe elegyedett s felvilágositást kért tőle a tárgyalás anyagáról, majd kiment a folyosóra s hosszabb ideig figyelte az ott folyó életet. Az osztrák kormányelnök előbb végighallgatta egy polgári pör tárgyalását s megjelent a kereskedelmi törvényszéken is. A közönség közül többen felismerték.

— **Megtalált kurucz toborzó**. A magyar zenevilágot és a magyarságot általában megörvendezteti az a hir, amely *Sümegről* érkezik. *Darnay* Kálmán sümegi muzeumából ugyanis előkerült Rákóczi régen elveszettnek hitt *kurucz toborzója*. A hir szerint, *Csanády* Virgil fővárosi zenetanár a muzeumban kutatva, Kisfaludy Sándor és Szegedy Róza régi irott hangjegyköteteit is átnezte s ezek között találta volna a soká keresett dallamot, amelyet egyidőben Jókai is keresett, de eredménytelenül. A kurucz-toborzó Szegedy Róza leánykori kéziratában maradt meg, melyet 1795-ben »Hungaria« czim alatt jegyezett fel.

— **Kossuth-ünnep Sepsiszentgyörgyön.** A sepsi-szent-györgyi Kossuth Lajos asztaltársaság a mult héten, Lajos napján látogatott gyülést tartott Dr. Bene István városi tiszti ügyész elnöklete alatt. A Himnusz eléneklése után Dr. Nagy György mondott költői szárnyalásu gyujtó beszédet, melyet jegyzőkönyvileg örökitettek meg. Fadgyas Jenő, Nagy Imre és Hadnagy Antal énekkel és szavalattal gazdagitották a müsort.

— **Közgyülés a hegyormon.** Az Országos Magyar Kárpát-Egyesület, a mint jelentik, ma tartotta meg Herkulesfürdőn az Erzsébet-magaslaton szervező közgyülését, a melyen több külföldi tag is résztvett. A közgyülésen az aldunaés tiszavidéki osztályok Orsován, a Kazánszoroson keresztül, a Vaskapu-csatornán, az Adakalehszigeten át a Szent Korona-Kápolna érintésével és a vadregényes Csernavölgyön keresztül szombaton érkeztek Herkulesfürdőbe. Az egyesületnek mintegy ezer tagja van és most Herkulesfürdőn osztályt szervez, a Csernavölgyön összeköttetést létesit a hegymászó idegeneknek a Retyezát-havasra, Petrozsényen és Szurduk-völgyön át Románia határáig. A közgyülésre üdvözleteket küldöttek eddig: a Schwäbischer Alpenverein (Württemberg), a Deutsch-österreichischer Alpenverein (Innsbruck), az Österreichischer Touristen Club (Bécs), a bukaresti turistaegyesület. A közgyülés után a résztvevők kirándulásokat tesznek Erdélybe, a Markavölgybe és a kassai Rakóczierekly e-kiállitásra.

— **A százasok sorsa**. *Kornis* József ügynök ma délben megszólitotta az utczán *Püspök* János nagysallói gazdát, akiről látta, hogy teljesen idegen a fővárosban. Beszélgetés közben Kornis megtudta, hogy négy darab százas van a földművesnél.

— Atyafi, baj lesz azzal a pénzzel — szólott a gazdához. Itt Pesten gyanus, ha a szegény ember olyan nagy pénzzel jár. A rendőrök mindjárt elfogják.

A szegény hiszékeny parasztember megijedt.

— Hát mit csináljak a pénzzel.

— No segitek magán — válaszolta nagylelküen a ravasz ügynök. Adja ide a pénzt, majd apróra váltom.

A jámbor vidéki hálálkodva adta át a négyszáz koronát az ügynöknek, a ki egy átjáró házon keresztül természetesen megszökött előle. A rendőrség azonban kinyomozta és letartóztatta. Ekkor azonban már nem volt nála pénz.

— **Kéményseprők gyülése**. A magyarországi kéményseprők iparuk emelése, a tüzrendészet fejlesztése és saját érdekeik védelme czéljából egyesülni óhajtván, Budapesten Ronchetti József elnöklete alatt már régebben nagygyülést tartottak, országos egyesület megalkotásának szükségét egyhangulag kimondták és az alapvető munkálatok végzésére két bizottságot küldöttek ki. A szervező-bizottság Ronchetti Oszkár, az alapszabály-kidolgozó bizottság Bauer József Ferencz vezetésével megfelelvén megbizatásának, a minap Nyitrán ujraösszeült és megalkotta a Magyarországi kéményseprők országos egyesülete szervezetét. Az egyesület székhelye Budapest lett és mintegy 800 önálló kéményseprő iparost fog tagjai közé számlálni.

— **A Marconi-távirat a hadseregben.** Közöltük röviden, hogy az idei hadgyakorlatokon a drót nélkül való táviratozást hajórajunk használatba vette. Az egész hajóraj olyan felszerelésekkel volt ellátva, hogy az admirális hajó a nap és éj bármely szakában [illegible] az egyes hajókkal, minden [illegible] és zavar nélkül, még a legnagyobb [illegible], sőt oly esetekben is, mikor a hajó[illegible]ben horgonyoztak és az admirális hajó a nyilt tengeren a kikötőtől nagy távolságban tartózkodott. A táviratozó készülékek a tengerész-tisztek állitása szerint várakozáson felül beváltak. Az uj készülékekkel 150—180 kilométer távolságra is lehet táviratozni. Most pedig olyan átalakitással foglalkoznak, hogy a táviratozás bármily időben zavartalanul megtörténhessék. Már eddig is sok javitást eszközöltek e tekintetben, de ez még nem elegendő és nem nyujt kellő garancziát, miért is a tanulmányozást még szélesebb mederben folytatják.

— **A nyilvános könyvtárak.** Körülbelül két havi szünet után a fővárosi nyilvános könyvtárak megint megnyilnak és mindenkinek rendelkezésére állnak. A muzeumi könyvtárban *Fejérpataky* László igazgató-őr már megkezdte a belépő jegyek kiadását, a melyeket hétköznapokon délelőtt kilencz és tiz óra között állit ki bárki részére, a ki személyazonosságát és lakóhelyét megfelelő módon igazolni tudja. A muzeumi könyvtár sajtóosztályát csak azok használhatják, akik igazolják, hogy kutatásuk tudományos jellegü, vagy a sajtó érdekében szükséges. Az egyetemi könyvtár igazgatósága az idén ismét megszoritotta a könyv-

…ár látogatásának módját azzal, hogy a látogatásra engedelmet csak az indexet fölmutató egyetemi hallgatóknak és olyan középiskolai tanulóknak ad, a kiket igazgatójuk e czélra átirattal ajánl. Sokkal liberálisabb fölfogást tanusit ezzel szemben az ugyancsak szeptember elsején megnyiló akadémiai, müegyetemi, ipartechnológiai, iparmüvészeti, statisztikai és kereskedelmi minisztériumi könyvtár, a melyeket bárki szabadon minden külön engedelem nélkül látogathat, hacsak magaviseletével botrányt, vagy zavart nem okoz. Hasonló értelemben vezetik a fővárosi könyvtárát és levéltárát is, mely azonban hetenkint csak kétszer lesz nyitva.

— **Uj zsidóország.** Baselből jelentik, hogy a most ott ülésező zionista-kongressus legutóbb tartott ülésén dr. Oppenheimer kölni delegátus referált a »zsidó telepitésről, különös tekintettel Palesztinára.« Azután a keletafrikai tervezetre került sor. Mr. Greenberg (London) beható jelentést tett a tárgyalások menetéről, melyeket ő — mint a zionista egyesület végrehajtó bizottságának megbizottja — Sir Hill Kelemennel Chamberlain gyarmatügyi miniszter helyettesével folytatott. Az országrész, amelyet a brit kormány egy alapitandó zsidó állam számára átadni kész, Keletafrikában van Mervani és Mombassa között. Hossza a területnek kürülbelül 300 angol mértföld s az egész terület közel 90.000 négyszög mértföldre terjed és érinti a nagy vasutvonalat, a mely egyenesen a nyugatra eső Mombassa kikötőhöz vezet a Csendes Oczeán partján. A Mombassától való távolság 400 kilométer. Az uj zsidóországtól keletre, körülbelül 130 kilométernyi távolságban van a Viktória-Nyanza-tó, melynek déli része német gyarmat. Nagy fensik az egész, melynek kitünő klimája van. Dr. Herzl a végrehajtó-bizottság nevében azt az inditványt tette, hogy az angol kormány által felajánlott terület megvizsgálására bizottságot küldjön ki a kongressus. A bizottság jelentése fölött külön e czélra összehivandó kongressus lesz hivatva határozni. Az inditvány fölött névszerinti szavazást rendelt el az elnök. A végrehajtó-bizottság inditványára 295-en igennel és 177-en nemmel szavaztak. Némelyek tartózkodtak a szavazástól. Dr. Nossig kijelentette, hogy a szavazás érvénytelen, mert némelyek nem szavaztak. Az oroszok erre nagy zajban tüntetőleg hagyták el a termet.

— **A pestmegyei hadgyakorlatok.** Tegnap ért véget Dabason a 32. és 68. gyalogezredek és a 13. huszárezred nagygyakorlata. A szépen sikerült gyakorlatokat Lobkovitz Rezső herczeg vezette, aki hadsegédével, Szirmay Sándorral együtt ez idő alatt Halász Zsigmond országgyülési képviselő vendége volt. Hetfőn, 31-én az 1-ső honvéd huszárezred érkezik Dabasra, hogy résztvegyen a honvédség nagygyakorlatában. Velük jön *József Ágost* főherczeg is, aki szintén Halász Zsigmond vendége lesz.

— **A gyermek világ** legmeghittebb barátja, szórakoztatója és mulattatója a Forgó Bácsi »Kis Lap-ja« Ez a gyermekujság valósággal nevelője a gyermekeknek, mert mindaz a mit tartalmaz, gondosan van megirva és hasznos és maradandó okulást nyujt a serdülő gyermekeknek. Vasárnap megjelent számában folytatódik Abonyi Árpád történeti elbeszélése Rákolti György utazásáról, Mendelényi Béla „A vén táltos" czim alatt irt érdekes mesét. Roboz Andor a Kis Lap társszerkesztője pedig pompás verssel kedveskedik a kis olvasóknak. Előfizetés ára negyedévre 2 korona, mely összeg a kiadóhivatalba VIII., Kerepesi-ut 54. (Athenaeum) küldendő.

— **Magyar Tomassalak,** 17—22% $P_2O_5$, 75% morfinomsagban, 70% citromsavb. oldható, legolcsóbban ajánl **Sátori Mór,** Bpest. IX., Dandár-utcza 25.

## A tüz helyén.

— A *Párisi Áruház romjai.* —

A kerepesi-uti nagy tüzvész fölött is lassanként napirendre tér a közönség. A füstös, megrongált palota előtt már nem tolonganak annyian, egy-két rendőr jár még ott. A szomszédos, negyvenes számu ház falán pedig már nyomtatott czédulák jelentek meg ezzel a tartalommal:

> Az üzleteket holnap hétfőn ujra megnyitjuk.

A mult éjszaka az állványozó munkások a Kerepesi-uti oldalon egészen telepitették az állványokat ugy, hogy vasárnap reggel a közuti villamos vasut második vágányát is használhatja a közönség. Most már semmi akadálya a forgalomnak. A munkások vasárnap egész nap dolgoztak s néhány nap mulva elkészülnek a Klauzál-utczai oldalon is az állványok felállitásával és minden veszedelem nélkül meg lehet tartani a helyszini szemlét.

A Rókus kórházban fekvő sebesültek állapotában ma ismét javulás állott be. Egyedül *Spira* Adél állapota veszedelmes még. Valószinüleg még egyszer megoperálják. Még mindig azt hiszi, hogy az anyja jobban van és egész nap könyörög, hogy engedjék kocsin, vagy gyalog meglátogatni a betegágyában.

Az adományok egyre érkeznek. *József Ágost* főherczeg és *Auguszta* főherczegnő a megsérülteknek egyenként száz, összesen ötszáz korona adományt küldöttek; a Rókus kórház gondnoksága ma kézbesitette ez adományt az illetőknek.

*

Ma különben a kereskedelmi alkalmazottak két helyen is tartottak gyülést és megbeszélték, hogy akcziót inditanak a felmondási idő megállapitására, esetleg törvénybe foglalására. Ezzel kapcsolatban *Zerkovitz* Emil elnök egyik gyülésen határozati javaslatot nyujtott be, amelyben az áruház gyászszal sujtott alkalmazottainak részvétüket fejezik ki.

*

A Sidoli-czirkusz igazgatósága holnap, hétfőn, nagy diszelőadást rendez a Párisi Áruház volt alkalmazottai javára. A kereskedelmi alkalmazottak egyesülete ez alkalommal felhivásban kéri a közönség részvételét az előadásra.

# TÁVIRATOK.

**Páris,** aug. 30. Mint a Libre Parole jelenti Sedanból, ott *Giovaninelli* tábornok, a legfőbb haditanács volt tagja meghalt.

### Witte utódja.

**Pétervár,** aug. 30. Egy tegnapi keletü császári rendelettel Witte pénzügyminisztert kinevezték a miniszteri bizottság elnökévé. Egyidejüleg a rendelet megbizza Wittét, hogy tekintettel arra, hogy Oroszország kereskedelmének és iparának minden szükségleteit a legalaposabban ismeri, a Németországgal folyó kereskedelmi szerződési tárgyalások haladéktalanul és sikeres befejezése czéljából folytassa a pénzügyminiszterimban folyó tárgyalásokat. A hivatalos lap jelenti, hogy *Pleske* titkos tanácsos az állami bankok igazgatója kinevezte a pénzügyminiszterium vezetőjévé.

### Kina megint forrong.

**Pétervár,** aug. 30. Az orosz távirati ügynökség jelenti Port-Arthurból: Japáni jelentések szerint a kinai császár jóváhagyta az Anglia és Kina közt létrejött kereskedelmi szerződést. A japánok a Jancsekiangról jelentékenyen kiterjesztették a hajózást és komolyan fenyegetik az angol érdekeket. Az érdekek összeütközése gyöngiti az angol-japán szövetséget. Koreában fokozódik az elégületlenség a nép és a hivatalnokok körében. A koreai kormány a japán konzultól felvilágositást kért, hogy mily arányban áll a Koreában forgalomban lévő papirpénz a tényleges banktőkével. Kinai jelentések szerint *Huangsi tartományban néhány város a felkelők kezébe jutott. A fölkelés uj területekre terjed.*

### Loubet Rómában.

**Páris,** aug. 30. Az Epoche azt mondja, hogy megbizható oldalról arról értesült, hogy Loubet elnök jövő év február végén utazik Rómába. Kétségtelen, hogy a pápa fogadni fogja az elnököt.

## SPORT.

### Az Erzsébet királyné-dij.

— *A mai futtatás.* —

Elég érdekes verseny volt a mai és meglepetésben sem volt hiány.

A főfutamban, az Erzsébet királyné-dijban Vig lett a győztes. Ámbár tudva volt, hogy jó formában van, a győzelmét nem remélték, noha a Király-dijban már erre szintén reményt mutatott. Meglepetés volt az első futamban Kegyencz győzelme és az ötödikben Caudry.

Ezek nagyobb kvótát is fizettek.

Az utolsó futamban négy ló közül kettő holt versenybe érkezett be.

A részletes eredmény a következő:

I. **Eladóverseny.** Dij 2000 korona. Táv 2000 méter.
1. Lossonczy Gy. 3é p m *Kegyencz* 47 k. lov. Neumann
2. Szemere M. 6é p m Sobri 62 k. lov. Lovász
3. Gr. Pejacsevich A. 3é spm Fautirage 52 k. lov. Für
Futottak még: Ilonka, Ladon, Sérénade, Hans Heiling, Györgylovag, Gedacht.
Birói itélet: Könnyen négy hoszszal első, fél hoszszal harmadik.
Tot. 10 : 138, helyre 50 : 184, 274, 114.

II. **I. oszt. eladóverseny.** Dij 4000 kor. Táv 1600 m.
1. Péchy A. 3é p her *Barbarossa* II. 53.5 k. lov. Taral
2. Mr. Lincoln 5é s k Akárhogy 53 k. lov. Adams
3. Dreher A. 5é s m Retour 54.5 k. lov. Cleminson
Futottak még: Marco Polo, Tannhauser, Töpörtyü.
Birói itélet: Biztosan egy és fél hoszszal első, öt hoszszal harmadik.
Tot. 10 : 20, helyre 50 : 70, 82.

III. **Erzsébet Királyné-dij.** Tiszt. dij 4000 k.-ért. és 50.000 kor. Táv. 2000 m.
1. Mr. Lincoln 4é s k *Vig* 57 k. lov. Adams
2. Gr. Trauttmansdorff L. 4é p m Nunquam dormio 61 k. lov. Barker
3. Br. Springer G. 3é sm Bono modo 56 k. lov. Taral
4. Javorina 55.5 k. lov. Lewis
Futottak még: Pompás, Viglány, Kiss me, Wiking, Türelmes.
Birói itélet: Könnyen négy hoszszal első, három hoszszal harmadik.
Tot.: 10 : 67, helyre 50 : 90, 94, 98.

IV. **Nyeretlen kétévesek dija.** Dij 3000 kor. Táv. 1000 méter.
1. Gr. Andrássy G. p k *Lagosta* 55.5 k. lov. Spenzer
2. Br. Springer G. p k Dulciena 55.5 k. lov. Taral
3. Gr. Henckel A. s k Maritima 55.5 k. lov. Barker
Futottak még: My Box, Veruda, Pajtás, Mámor, Santa Lucia, Csiriz, Blue Sea, Dongó, Bábolna, Perbene, Katona, Con amore.
Birói itélet: Erős küzdelem után fejhoszszal első rövid fejhoszszal harmadik.
Tot.: 10 : 40, helyre 50 : 74, 134, 74.

V. **Kétévesek eladóversenye.** Dij 2000 kor. Táv 1000 méter.
1. Luczenbacher M. p k *Caudry* 48 k. lov. Jedlicska
2. Schossberger L. stp her Fogoly 51 k. lov. Bonta
3. Lossonczy Gy. p m Etzel 52.2 k. lov. Smeyda
Futottak még: Szomjas, Bogár, Liquette, Prognose, Matador, Tyrann, Monna Vanna, Áldozat és Fainéant.
Birói itélet: Könnyen két hoszszal első, félhoszszal harmadik.
Tot: 10 : 104, helyre 50 : 128, 86, 76

VI. **Welter-Handikap.** Dij 3000 korona. Táv. 1100 m.
1. Gr. Teleky L. 3é p k *Jövőre* 52.5 k. lov. Slack
2. Br. Springer G. 3é stp m Dalader 55 k. lov. Taral
3. Mravik P. 4é s m No-good 52.5 k. lov. Spenzer
Futottak még: Bonanza, Gyömbér, Takaros, Babatündér, Portwein, Gigi, Frag' nicht, Gyöngyvirág.
Birói itélet: Biztosan két hoszszal első, fél hoszszal harmadik.
Tot.: 10 : 44, helyre 50 : 86, 128, 86.

VII. **Erdő dij.** Dij 3000 korona. Távolság 2400 méter.
† 1. Somossi ménes 4é s m *Aristides* 55 k. lov. Martinkovits
† 1. Br. Springer G. 4é p m *Mayor* 55 k. lov. Taral
3. Mravik P. 4é p k Limonádé 51 k. lov. Holmes
Futott még: Hozi.
Birói itélet: Holtversenyben elsők, hat hoszszal harmadik.
Tot.: Aristidesre 10 : 7, Mayorra 10 : 16, helyre Aristidesre 50 : 54, Mayorra 50 : 56.

— **A baden-badeni versenyek.** Ma ért véget a baden-badeni nemzetközi meeting. A mai utolsó napnak három jelentősebb futama volt s mind a hármat a francziák nyerték meg. A mi lovaink közül *Prima* és *Teraskier* futott ma. Prima harmadik lett, Teraskier pedig helyezetlen. A részletes eredmények ezek voltak:

*Prinz Hermann Memorial.* Dij 16,000 márka. Táv 2000 méter.
1. Mons. Ephrussi 4é s m *Alencon* 65.5 k. lov. Stern
2. Eccola 58.5 k.
3. Miguel 52 k.
Futottak még: Champ de Mars, Goldoni és Prinz Hamlet.
Birói itélet: Küzdelem után fejhoszszal nyerve, egy és fél hoszszal harmadik.
Tot. 10 : 25, helyre 20 : 28 és 28.

*Grosse Badener Hdcp. st. ch.* Dij 25,000 márka. Táv 6000 méter.
1. Mons. Lienart 6é p k *Killarney* 73.5 k. lov. Wright
2. Bucheron 65 k.
3. Prima 68.5 k.
Futottak még: Dorion, Hindoo Queen és Pavolin.
Birói itélet: Három hoszszal nyerve, öt hoszszal harmadik.
Tot. 10 : 15, helyre 20 : 32 és 26.

*Fremersberg Hürden-Hdcp.* Dij 8000 márka. Táv 3000 méter.
1. Mons. Lienart 3é sm *El Pato Real* 66.5 k. lov. Wright
2. Hildburg 65.5 k.
3. Alatri 75.5 k.
Futottak még: Rob Ray, Teraskier és Blauer Montag.
Birói itélet: Küzdelem után nyakhoszszal első, fél hoszszal harmadik.
Tot.: 10 : 71, helyre 20 : 64 és 44.

## A közönség köréből.

SERRAVALLO
China-bor vassal.
Erősitő szer gyengélkedőknek, vérfogyottaknak és üdülőknek.
Étvágygerjesztő, idegerősitő és vérjavitó szer.
Pompás izü
Több mint 2000 orvosi bizonyitvány.
G. Serravallo, Trieszt-Barcola.
Kapható a gyógyszertárakban ½ literes palaczk ára k. 2.40, egy literes k. 4.40 4635

Használt, de még teljesen jó karban levő
Automobilt
lehetőleg benzin-motorral megvételre keresek. Ajánlatot részletes leirással és árjelöléssel Dr. Gy. czimen e lap kiadóhivatalába kérek.

Tüz- biztos impregnálás. Padlás-, tetőzeti faalkatrészeket, szinházi diszleteket, függönyöket, ruhákat, ponyvákat tüz ellen impregnálunk. Gyári- és hatósági referencziák. 1-60. óta. Széritő-, Fütési-, Impregnáló-, Kázoló-Vállalat, Budapest, V., Pannonia-utcza 2 B. Telefon 21—08. 4723

Sirolin
A LEGKIVÁLÓBB TANÁROK és ORVOSOKTOL AJÁNLVA:
TÜDŐBAJOK a LÉGZŐSZERVEK IDÜLT KATARRHUSAI,
SCROPHULUSOK, INFLUENZA ELLEN VALÓDI CSAKIS EREDETI ÜVEGBEN.

# KÖZGAZDASÁG.

**Rendelet a czukoradóról szóló törvényhez.** A hivatalos lap vasárnapi száma a pénzügyminiszternek kibocsátott rendeletét közli, melylyel a czukoradóról és az 1898. évi XVII. törvényczikknek a czukorfogyasztási adóra vonatkozó határozmányainak megszüntetéséről szóló 1899. évi XVIII. törvényczikk; a kivitelre szánt czukor- és alkoholtartalmu gyártmányok készitéséhez felhasznált répaczukor és szesz adómentességéről szóló 1899. évi XXI. törvényczikknek a czukorra vonatkozó határozmányainak; továbbá a czukorra vonatkozó törvények némely határozmányainak módositásáról és kiegészitéséről szóló 1903. évi II. törvényczikk végrehajtását szabályozza. A terjedelmes rendelethez számos táblázat van mellékelve. Ugyanilyen rendeletet bocsátott ki az osztrák pénzügyminiszter is.

**A liszt-kivitel javulása.** A magyar lisztkivitel ismét lendületnek indult. A mult hónapban Fiumén át elhajózott magyar liszt mennyisége jóval nagyobb volt ugy a mult év megfelelő havában, mint az előző junius hóban kisebb mennyiségnél. Elhajóztatott ugyanis a mult hónapban összesen 10.140 tonna liszt (ebből 7.078 fővárosi és 3062 tonna vidéki malmokból) ami 42 százalékkal több, mint a mult évi julius hóban elszállitott 6.920 tonna és 36 százalékkal több, mint a folyó évi junius hóban kivitt 8.165 tonna, mely többletek elsősorban a nagyobb osztrák (dalmát és isztriai), második sorban az angol és németalföldi kivitel emelkedésének folyománya, mig a brazil kivitelnél aránylag jelentékeny csökkenés konstatálható. A mult hónapban elhajózott fenti 10.140 tonna mennyiségből szállittatott osztrák kikötőkbe 1.920 tonna (+740), Olaszországba — csaknem kizárólag Velenczébe — 1.260 tonna, franczia kikötőkbe 620 tonna (ebből Rouenba 593 tonna), Angliába 4.073 tonna (+1,711), ebből Glasgowba 1,332 és Londonba 1,174 tonna, Norvégiába 23 tonna, Stockholmba 10 tonna, Britt-Keletindiába 7 tonna, hollandi Keletindiába 51 tonna. Különböző afrikai kikötőkbe összesen 23 tonna és végre Braziliába 642 tonna (—330). Az év eleje óta julius hó végéig elhajóztatott összesen Fiumén át 62,940 tonna magyar liszt, a mi 11,270 tonnával, vagyis 22 százalékkal több, mint az előző évben, mely mennyiségből 20.280 tonna (+660) az angol és 4.834 tonna (—540) a brazil kivitelre esik.

**Hajóközlekedés.** A Dunagőzhajózási társaság közli, hogy ez évi szeptember 1-től kezdve a Linz és Bécs között közlekedő postahajó Linzből Bécsbe 8 órakor délelőtt, továbbá a Bécs—Pozsony között közlekedő személyhajó Bécsből (Weissgörber) Pozsonyba 4 órakor délután indul.

## Iskolai értesitők.

— *Az elmult tanévről.* —

*A budapest VII. ker., nőgimnáziumi tanfolyam fennállása ötödik évében kiadott első értesitője,* közli Samu István, tanf. vezető. Cziméhez képest előadja a tanfolyan történetét, melynek elvi jelentőségü mozzanatjairól fent ti czikkünk értekezik. A tanfolyam szervezője s vezetője dr. *Heinrich* Alajos volt, ki azonban 1902-ban megvált az intézettől. A most záródott évről az érettségi vizsga eredményét nem közlik. A tanfolyamot igen jónevü tanárok vezetik. A tananyag felosztását a következőkben mutatjuk be, zárójelben mellékelve a fiugimnáziumok óra számát. V. oszt. magyar 2 óra (3); latin 6 óra (6); görög 3 óra (5); német 2 óra (3); történet 2 óra (3); természetrajz 2 óra (3); matematika 4 óra (3). VI. oszt. magyar 2 óra (3); latin 6 óra (5); görög 4 óra (5); német 2 óra (3) történelem 2 óra (3); matematika 3 óra (4); természettan 4 óra (—). VII. oszt. magyar 2 óra (3); latin 6 óra (5); görög 3 óra (5); német 1 óra (3); történet 3 óra (3); matematika 4 (3); természettan 3 (4). Ezt az V—VII. osztályt véve alapul, mely a női gimnáziumi tanfelyam három osztályát mutatja, 9 órával kevesebbet tanitanak mint a fiu gimnázium V—VII. osztályában. Hiányzik pedig még a fiugimnázium VIII. oszt.-nak óraszáma: 26, vagyis kiderül, hogy a három osztályos nőgimn. tanfolyama jelentékenyen kevesebb irányával akarta végezni ugyanazt a tananyagot, amit a fiugimnáziumok végezteinek el. Az arány javulni fog a VIII.-ik osztály felállitásával. Ezt azonban az Értesitőben nem mutatják be.

*A Szász-féle nyilvános elemi leány- és fiuiskola* (Budapest, Andrássy-ut 83 sz.) *értesitője,* szerkeszti *Szász* Irén, igazgatónő. Négy leány és ugyanannyi fiuosztályból áll. A leányosztályokat hetven, a fiuosztályokat negyvenöt tanuló látogatta. A tantestület az igazgatónőn kivül négy tanitóból és három tanitónőből állt. A beiratás minden délelőtt történik egész szeptember kilenczedikéig, mikor az uj tanév kezdődik. Tandij egy évre hetven korona, beiratási dij hat korona, magánvizsgálat huszonöt korona. Az Értesitő után itélve nagy gond van a növendékekre, az igazgatónő igen tapintatos és sokoldalu pedagusnak mutatkozik.

*A budapesti m. kir. áll. felsőbb leányiskola és a vele kapcsolatos felső továbbképző tanfolyam értesitője.* Közli *Révy* Ferencz igazgató. Az értesitőt érdekes és jól sikerült pillanatnyi felvétel: »a budapesti VI. ker. áll. felsőbb leányiskola udvara óraközi szünetekben« nyitja meg. Az első czikk dr. *Takács* György tanár tollából a volt igazgatónak: Szuppán Vilmosnak az érdemeiről emlékezik meg. Az iskolaév történetéből megtudjuk, hogy az iskola a lefolyt tanévben költözött végleges otthonába, amennyiben az Andrássy-uton levő »Erzsébet-nőiskola« helyiségeit foglalta el. A kényelmes, tágas épület minden tekintetben kielégiti az igényeket. A tanitás már legnagyobb részben az uj tanterv szerint folyt le. A tanári testület 33 tagból állott, kik közül különösen *Révy* Ferencz igazgató, *Ballenegger* Henrik, dr. *Siklóssy* Gyula, *Torkos* László és *Váncza* Mihály tanárok fejtettek ki figyelemreméltó irodalmi munkásságot. A felsőbb leányiskolát a továbbképző tanfolyammal együtt összesen 539 tanuló látogatta; ezek közül az első osztályban 86, a VIII. osztályon 21 tanuló volt. A VIII. osztályu tanulók közül 16-an dr. *Erődi* Béla kir. tanácsos, tankerületi főigazgató elnöklete alatt tettek érettségi vizsgálatot az V. ker. állami főgimnáziumban a következő eredménynyel: jól érett 11, érett 5. Az intézet ezzel a harmadik érettségi vizsgával is bizonyitékát adta annak, hogy egyike legkitünőbb felsőbb leányiskoláinknak. A vallás- és közoktatási miniszter pályázatot hirdetett ezen iskolához az első latingörög nyelvü rendes tanári állásra.

A beiratás szeptember hó 1-én és 2-án történik; a beiratáskor 14 kor., évi tandij fejében 160 korona fizetendő.

*A m. kir. állami nőipariskola pesti és budai intézetének értesitője* szerkesztette: özvegy *Vendtvich* Gusztávné igazgató. A pesti oldalon levő intézetnek (VIII. Szentkirályi-utcza 8.) a mult évben összesen 294 növendéke volt, kiknek legnagyobb része a 14—23 éves korban volt; 9 volt olyan, kik ennél idősebbek voltak. A fehérvarró osztályt 158-an, a himző osztályt 74-en, a ruhavarró osztályt 53-an, a divatárus osztályt 9-en látogatták. A budai intézetben (II. Főut 11. sz.) összesen 59 növendék volt, legtöbben a ruhavarró osztályban, 28-an. A négy tanszak hallgatóit, az igazgatón kivül, összesen 11 tanerő oktatta. A pesti oldalon a gyakorlati tárgyakon kivül elméleti oktatás is folyt, mig a budai intézet növendékei azokra nem voltak kötelezve. Az intézet a szabályok értelmében munkakiállitást is rendezett. A beiratások szeptember 1-től 3-ig fognak megtartatni; a beiratás dija 4 korona, félévi tandij 30 korona. A tanitási órák d. e. 8-tól 12-ig és délután 2-től 4-ig tartatnak.

*A kolozsvári állami felsőbb leányiskola értesitője.* Kiadja: az igazgatóság. Az értesitő bevezetését *De Gerando* Antonia igazgatónő irta s ebben a következő óhajának ad kifejezést: »Bár tetézné művét azzal, hogy megadná a kolozsvári felsőbb leányiskolának a módot arra, hogy az iskola keretében belől készithesse elő az arra való nőket az egyetemre! Természetesen *csak egy kisebbséget,* de mely Kolozsvárt mindig megterem!« A tanári szék 14 tagból állott, kiknek irodalmi müködése nincsen megemlitve. A növendékek száma 247 volt; az első osztályokat 66, a VI. osztályt 19-en látogatták. A latin kurzuson 21 növendék vett részt, közülök 3-an tettek a mult tanév végén érettségi vizsgálatot. Az iskolával kapcsolatos internátus 40 növendékre van berendezve; az ellátási dij egész évre 600 korona, mit hónaponkint is lehet fizetni. A beiratkozás szeptember hónap elején történik; beiratási dij 10 korona, tandij 60 korona.

*A brassói magy. kir. állami főreáliskola értesitője,* szerkeszti: *Rombauer* Emil igazgató. Az értesitőt dr. *Jahn* Károly tanárnak »Az anyagváltozás« czimü és tanitványaihoz intézett értekezése nyitja meg. Az 52 oldalra terjedő czikket az iskola mult tanévi története követi, melyből megtudjuk, hogy 1902. október 27-én egész váratlanul dr. *Wlassics* Gyula vallás- és közoktatási miniszter meglátogatta az iskolát. A tanári testület 26 tagból állott, kiknek nagy többsége főképpen a helyi lapokban fejt ki irodalmi müködést. Az intézetet összesen 216 tanuló látogatta; az első osztályban 48, a VIII. osztályban csak 11 tanuló volt. A tanulók »Mikes Kleemen« önképzőkört tartottak fenn. Az érettségi vizsgálatra jelentkezett 11 tanuló közül 4 jelesen, 3 jól és 4 egyszerüen felelt meg. A jövő tanévre a felvetel szeptember hó 3 első napján történik; a beiratáskor 10 korona, tandij fejében 36 korona fizetendő. Ez utóbbi 4 részletben törleszthető.

*A budapesti II. kerületi áll. főreáliskola értesitője.* Közli: *Mayer* József kir. igazgató. Gyászkeretes két közlemény nyitja meg az értesitőt. Az elsőben *Pavlovszky* József Heller Ágostot bucsuztatja el, ki az intézetnek huszonhét éven át volt tanára, utóbb pedig mint a M. Tud. Akadémia főkönyvtárnoka fejezte be müködését. A második czikk dr. *Jánosi* Béla tollából tarnói Miletz János tanár emlékének van szentelve, ki szintén huszonkét éven át hirdette a tudomány igéit az intézetben. A tanári testület 31 tagból állott, kik közül különösen dr. *Hankó* Vilmos, dr. *Szalkay* Gyula, *Pavlovszky* József és dr. *Heller* Bernát fejtettek ki nagyobbszabásu irodalmi munkásságot. Az intézetet összesen 454 tanuló látogatta, az első osztályokban 91, a VIII. osztályban 38 tanuló volt. A tanulók közül 16-an összesen 4028.88 korona ösztöndijban részesültek; fentartottak »Révai« önképzőkört s résztvettek az Esztergomban megtartott kerületi tornaversenyen is, honnan három oklevelet és érmeket vittek. Az érettségi vizsgálatra 45 tanuló jelentkezett: ezek közül jelesen érett 9, javitó vizsgálatra 10 tanuló utasittatott. A beiratás a jövő iskolai évre szeptember hó három első napján történik. A beiratáskor 6.50 korona fizetendő; a tandij 60 korona s ez 4 részletben törleszthető.

*A budapesti VI. kerületi áll. főreáliskola értesitője.* Szerkesztette: *Rajner* Ferencz igazgató. Az értesitő első czikke gyászkeretes. Benne *Mauritz* Rezső kir. tanácsost, cz. főigazgatót, az iskolának volt igazgatóját, a magar középiskolának harmincz éven át volt puritán lelkü, érdemes munkását siratja az intézet. Ezt »Az év története« czimü közlemény követi, melyben többek között a »nem nagyon kedvezőnek mutatkozó tanulmányi eredmény gátló körülményeiről« szól az ének. Ilyen utóbbi körülmény a czikk szerint első sorban az, hogy »a középiskolát töméntelen oda nem való elem árasztja el« s »a szülők nagy része nem a tanulásra helyezi a fősulyt, hanem a bizonyitványra«. S ezután a czikk a sajtónak fordul s indokolatlanul többek közt ezt a predikácziót tartja. »Még a mi igaz, sincs mindig idején az ifjuság előtt. Annál kevésbé egyes olyan hirek, melyek ellenőrzés nélkül kapnak helyet a lapokban vagy egyes czikkek, melyek nem is egészen objektiv módon, hanem olykor olyan tendencziával tárgyalják az iskola dolgait, mely nagyon alkalmas arra, hogy a tanulót gyülölettel töltse el azok iránt, a kiknek müködését csak akkor koronázhatja siker, ha a tanulónak nem csak értelmére, hanem szivére és lelkére is hatnak.« Kiváncsiak volnánk megtudni, mivel szolgált reá sajtó »—z—r.« jel a att czikkező tanár ur leczkéjére?! A tanári kart illető változások között olvassuk, hogy a franczia kormány *Kemény* Ferencz tanárt az Officzier d' Academie pálmájával tüntette ki, a Pedagógiai Társaság pedig rendes tagjai közé választotta meg. A tanári kar különben 22 tagból állott, kik közül dr. *Csuday* Jenő, *Jakab* Ödön, *Roboz* Ármin (Andor) irodalmi müködése is általánosan ismert. A tanulók száma összesen 524 volt; az első osztályokat 102, a VIII. osztályt 38 tanuló látogatta. Érettségi vizsgára összesen 34-en jelentkeztek, kik között *jeles nem volt;* javitó vizsgára 9, teljes ismétlésre 2 utasittatott, a mi igazán nem mondható »nagyon kedvező« eredménynek. A beiratás szeptember hó első napjain történik, mely alkalommal összesen 15 korona fizetendő. A tandij évi 60 korona.

*A budapest székesfőv. IV. ker. (belvárosi) községi nyilvános főreáliskola* értesitője, szerkesztette: *Báthory* Nándor igazgató. Az értesitőt Kiss E. János tanárnak »A hexaedron, dodekaedron és ikosiedron ábrázolása« czimü, rajzokkal illusztrált értekezése nyitja meg. A tanári kar 30 tagból állott, kik közül különösen dr. *Weszely* Ödön és dr. *Gerlóczy* Zsigmond fejtettek ki nagyobbszabásu irodalmi tevékenységet. Az intézetnek összesen 536 tanulója volt; az első osztályokat 124, a VIII. osztályt 51 tanuló látogatta. Az érettségi vizsgálatra 50-en jelentkeztek, kik közül 7 jelesen érett, javitó vizsgálatra 3 tanuló utasittatott. A beiratás szeptember hó első három napján történik; felvételi dij 12 korona, tandij 80 korona. Ez utóbbi 4 részletben törleszthető.

### Napirend.

*1903. Hétfő, augusztus 31.*

**Naptár.** Hétfő, augusztus 31. — Róm. kath. Rajmund — prot. Rajmund, — görög-orosz (augusztus 18.) Flarusz — Zsidó Elul 8. — Nap kel 5 óra 2 p. — nyugszik 6 óra 25 p. — Hold kel 2 óra 20 p. délután, — nyugszik 11 óra 44 p. éjjel.

*A miniszterek nem fogadnak.*

*Elhelyezett holmik árverése* a keleti pályaudvaron 9 órakor.

*Budapesti tanoncz- és segédmunka-kiállitás a városligeti iparcsarnokban.* Nyitva reggel 9 órától este 6-ig.

*N. Muzeum* állat- és ásványtár nyitva 9—1-ig.

*Közlekedési muzeum* a városligetben nyitva 9—12-ig és d. u. 2—6 óráig.

*Kereskedelmi muzeum* a városligeti iparcsarnokban nyitva 9 órától 12-ig, 3 órától 6-ig.

*A M. T. Akadémia Goethe szobája* megtekinthető 10—12 óráig.

*Nyilvános könyvtárak* zárva vannak.

## SZINHÁZAK és MULATSÁGOK.

1903. Hétfő, augusztus 31.

### NÉPSZINHÁZ.

Krecsányi Ignácz buda-temesvári szintársulatának vendégjátéka.

**Az édes lányka.** ½8 órakor

Operette 3 felvonásban. Irták Landesberg Sándor és Stein Leo. Zenéjét szerzette Reinhard Henrik. Forditotta Komor Gyula.

Személyek:

| | |
|---|---|
| Lothar Brandt | Sarlay |
| Hugó | Hetényi |
| Trast-Zaarberg | Bethey |
| Heinecke | Bartos |
| Heineckéné | Bera |
| Róbert | Ternyei |
| Auguszta | K.-Kecskeméthy |
| Alice | H.-Borostyán |
| Mechalszky | Gieréth |
| Hebensteitné | Koronkay |
| Inas | Jakabffi |
| Kocsis | Pesti |
| Hindu inas | Gerő |
| Liebenburg B. | Follinusz |
| Adél | Jámbor |
| Liebenburg R. | Mihályi |
| Winter Lola | Perényi |
| Láng | Ujváry |
| Weyringer | F.-Kallay |
| Plevni Prosper | Izsó |

### VÁROSLIGETI SZINKÖR.

**Bob herceg és Miczi hercegnő.** ½8 órakor

Eredeti énekes bohózat 4 felvonásban. Irta Feld Mátyás. Zenéjét összeállitotta Barna I.

### FŐV. NYÁRI SZINHÁZ.

**A becsület.** ½8 órakor

Szinmü 4 felvonásban. Irta Sudermann H. Forditotta Fáy J. Béla.

Személyek:

| | |
|---|---|
| Mühling | Delly |
| Amália | W.-Berzeczenyi |
| Kurt | Csisbér |
| Leonore | Fáy |

### URÁNIA.

**Szerbia.** ½8 órakor

160 szinesen vetitett képpel és 20 mozgófényképpel. Irta dr. Strausz Adolf.

Fővárosi Orfeum
Waldmann Imre igazgató. Nagymező-u. 17.
Ma és mindennap
nagy különlegességi-müsor
elsőrangu attrakcziókkal.
Tarka Szinpad
Kié a kicsike?
Bohózat. Irta Dr. Torkos Béla.
Nappali pénztár d. e. 10—1. és d. u. 3—6-ig.
A téikertben reggeli 5 óráig Vörös Elek czigányzenekara hangversenyez.

ZSIGMONDY KÁROLY
kocsigyártó, Budapest, IX., Imre-utcza 3
Muzeum-körüti raktárát megszüntette. Kivánatra árjegyzék ingyen és bérmentve; használt kocsikat becserél. 4601

## Szerkesztői üzenetek.

(Levélben nem válaszolunk, de e rovatban hoza nk intézett tudakozódásokra készséggel felelünk. ézíratot nem ad vissza a szerkesztőség.)

**Szövetkezet.** Mindennemü egyesület megalakisának az a főkelléke, hogy alapszabályait jóváhagyás végett az illetékes minisztériumhoz felterjeszék. Az egyesület müködését megkezdheti, ha lterjesztett alapszabályt kifogás és észrevétel nélil az illető minisztérium jóváhagyó záradékkal ta el, s a záradékkal ellátott alapszabály egy pélnyát a hatóság utján az egyesület elnökségéhez sszaküldte. Ha a jóváhagyás végett felterjesztett lapszabályra negyven nap alatt észrevétel vagy atározat nem érkezett, az egyesület müködését leiglenesen megkezdheti, de véglegesen megalakultak csak akkor tekinthető, ha a jóváhagyott alapzabály megérkezik. A szövetkezet és általában az lyan társaság, mely üzleti dolgokkal foglalkozik és szerint alapszabályai czégjegyzés végett a törényszékhez nyujtandók be, müködését csak akkor ezdheti meg, ha szándékukról értesitik az Országos Központi Hitelszövetkezetet, mely egyik emberét zivesen leküldi, hogy az alakuló közgyülésen a kellő utbaigazitást minden tekintetben megadja. Alapszabály-mintát s más felvilágositó nyomtatványokat a nevezett intézettől előlegesen is kérhetnek.

**W. P.** *Vásárhely.* A hagyatéki eljárás megindítását annál a járásbiróságnál kell kérni, amelynek területén az örökhagyó utoljára lakott, ha pedig több helyen felváltva szokott lakni: ahol meghalt; ha az ország területén az örökhagyónak rendes lakása nem volt: akkor annál a járásbiróságnál, amelynek területén elhalt; ha az országon kivül halt el, ebben az esetben bármelyik járásbiróság illetékes, amelynek területén az illetőnek vagyona volt. A megindítást kérheti az örökös, részre jogosult, a végrendeleti végrehajtó, a hagyományos, vagy jelzálogos hitelező. Hivatalból indul meg azonban az eljárás, ha az örökös kiskoru vagy még nem született meg; avagy gondnokság alatt áll, ha az örökös ismeretlen helyen van, vagy ha tudvalevő örökös egyáltalában nem létezik, végre ha a hagyatékhoz ingatlan tartozik és az örökhagyó halálától számitott három hónap alatt az eljárás megindítását senki sem kérte.

**V. G.** *Ó-Becse.* Az akadémia növendékei lehetnek nemre és származásra való tekintet nélkül azok a jelöltek, kik az általános müveltségnek azt a fokát elérték, mely az előszabott tananyag felfogásához szükséges és határozott zenei tehetséggel birnak. A tandijról s egyéb fizetni valókról bővebb felvilágositást ad a Országos zeneakadémia igazgatósága. VI. ker., Andrássy-ut 67.

**V. F.** *Tisza-Földvár.* Ilyen ügyben leghelyesebb, ha illetékes lelkészhez fordul. Annak pártfogását kellett volna kikérnie, mielőtt a stipendiumért folyamodott. A hol százan és százan jelentkeznek felvételért, nem csoda, ha minden kérelmező kérését nem teljesitik, mert nem is teljesithetik.

**Cs. K.** *Nádos.* 1. A különböző, de törvényesen bevett, vagy elismert felekezethez tartozó házasulandó felek házasságuk előtt a körjegyző, járásbiró, főszolgabiró, városokban a polgármester előtt egyezséget köthetnek arra nézve, hogy születendő gyermeküket az apa, vagy az anya vallásában akarják-e nevelni. Ha ilyen megegyezés nem történt, akkor a fiu az apa, a leány az anya vallását követi. Ha a szülők egy valláson vannak, gyermekeik is az ő vallásukat követik. Törvénytelen gyermek az anya vallását követi. 2. Az elvált szülők gyermekeik tartására vonatkozólag egyezségre léphetnek. Ha egyezség nem történt; a gyermekek 7 éves korukig az anyánál maradnak; ezen koron tul a nem vétkes szülőnél. Ha a birósági itélet mindkét szülőt vétkesnek nyilvánitotta, 7 éves koron tul a leányok az anyánál, a fiuk az apánál maradnak. Különös esetekben azonban a gyermekek nevelését másra is bizhatja.

**D. G.** *Magyari.* 1. A gazdasági-, erdei-, földkubikosmunkások, vagy napszámosok, ha munkába, vagy munkából utaznak és ha legalább tizen utaznak együtt, minden külön községi bizonyitvány nélkül, csupánmunkásigazolvány fe mutatására minden vasuti állomásnál harmadosztályu menetjegyet féláron kapnak. A távolsági forgalom 4—14 vonalszakaszaiban pedig az egyes gazdasági munkás vagy napszámos is kap féláru harmadosztályu menetjegyet, ha munkásigazolványá a vasuti pénztárnál felmutatja. 2. Hogy hol ki a munkásközvetitő, meg lehet tudni a községházánál, városban pedig a városházán. Munkásközvetitő van a vármegyei törvényhatóságoknál és a földmivelésügyi minisztériumban is

Felelős szerkesztő

**Molnár Márton**

## Ingatlanok forgalma a fővárosban.

A lefolyt héten átiratás alá kerültek a következő ingatlanok:

*Pesten:* Stuchlik András X. ker. Hédervárynteza 33. sz. háza Róth József és nejére 21,300 koronáért. — Kánoky Gyula és neje VIII. ker. Szigetváry-u. 13. sz. háza Böhm Sándor és nejére 36,000 koronáért. Kály Gábor VII. ker. Murányi-utcza 25. és X. ker. Zalán-u. 12. sz. házak felerésze Kály János és Erzsébetre (öröklés). — Szilley Emil és Kornél VII. ker. Rózsa-u. 19. sz. házuk kétharmad része özv. Szilley Lajosnéra (ajándék). — Förster János VII. ker. Városligeti fasor 23. számu ingatlana a Pesti ág. hitv. ev egyház főgimnáziumi alapra 100 000 kor.-ért. — Weinreb Füöpné VII. ker., Damjanich-utcza 46. sz. háza báró Nyáry Sándorkéra (csere). Pesti hazai takarékpénztár VII. ker., Damjanich-utcza 44. sz. háza Dick Vilmosra 116,700 kor-ért. — Mand Ignácz VII. ker., Városligeti fasor 19—21 sz. telke Pesti ág. hitv. ev. egyház főgimnáziumi alapra 190.000 koronáért. — Kegl Julia VI. ker., Vaczikörut 9. sz. ház egy 72-edrésze Kegl Dezsőre 4000 koronáért (árverésen). — Thury János VI. ker. Lehel-u. 6. sz. ház felerészet özv. Thury Jánosnéra (öröklés). — Tóvárosi Fischer Ignácz X. ker. Heves-utcza 38. sz. háza Hatky Istvánra 2655 koronáért. — Neugeboren Vilmos VIII. ker. József-utcza 84. sz. haza Krakauer Jakabnéra 120000 koronáért. — Schwab Rudolf és neje VIII. ker. Fecske-utcza 16. házuk Barkó Istvánra 24847 koronáért. — Dukál Karolyné VIII. ker. Német-utcza 34. számu háza Farkas Anasztáziára 60000 koronáért. — Özv. Pillmayer Lőrinczné és fia IX ker. Gyep-utcza 30. számu házuk Kreisz István és nejére 30000 koronáért. — Friesz testvérek IX. ker. Gyep-utcza 14. számu háznak Weinber Terézre (vételjogczimen). — Barsy Richard és neje X. ker. Család utcza 15. számu házuk Frandl Samu és Emilre 30400 koronáért.

*Budan.* Id. Holzspach Nándor I. ker. Lipótmező 7253 | 1. g — 3 é 7254 | 4 hrsz. ingatlana ifj. Holzspach Nándor és társai 38000 koronáért (árverésen) — Rembauer Károly II. Margit-körut 3817 hrsz. ingatlannak felerésze özv. Rembauer Károlyné és Józsefr (öröklés). — Grünsfeld Samu II. Törökvészdülő 5610 és 8715 | 1—2. hrsz. ingtl. Grünfeld Árminra 1050 koronáért. — Füredy Alajosné II. Lövőház-u. 3263 h. r. sz. ingatlana Budapest székesfőv közönségére 36,000 koronáért (kisajátitás.). — Lindmayer Ferencz I. Istenhegy 9787 | 1—ab. h. r. sz. ingatlana Molenda Ede és nejére 2500 kor. ért. — Ifk. Almássy Ferencz és társai I. Tabán Gyökér-u. 6. sz. házak Budapest székesfőv. közönségére 4000 kor. ért. (árverésen). Halász Imréné III. Ujlak Szemlőhegyen levő 4197—98 és 6012 f. 2 h. r. sz. ingatlana Halász Testvérekre (öröklés). — Ugyanannak ugyanott levő 4194—95, 2 G, r. sz. ingatlana Halász Gyulára (öröklés). — Kun Miklósné I. Kelenföld 1372/32 h. r. sz. ingatlan felerésze Kun Miklósra (öröklés). May szül. Löwy Mária II. Fő utcza 109 hrsz. ingatlana 10 | 60-ad része Gaudáschek Mórra (vételjogczimen) — Szellner József I. ker. Krisztina-körut 127—129 sz. ház részei Szellner Irma és Ödönre (öröklés). — Szellner Irma és Ödön I. Krisztina körut 127—129 sz. ház részei Gasparety Mayer Irmára (vételjogczim). — Szentiványi Gergel és Szarka András III. ker. Taborhegy 2316 | 4 hrsz. ingatlan 2 | 2 részei Bocza Jánosra 500 kor.-ért.

# EGYETÉRTÉS

A fellegek nem oszlanak, nehéz és titokkal teljes időket élünk. Forr, kavarog az ország politikai életében minden. Az ilyen időben nemcsak hirhozója, hanem vezére és buzditója is kell, hogy legyen a nemzetnek a hazafias sajtó. Mi nemcsak vállaljuk, de egyenesen követeljük magunknak ezt a nagy és felelősségterhes szerepet, amelyben kitartóak maradni kötelességünknek ismerjük. Igérhetjük, hogy azok is fogunk maradni a nemzet jogaiért folyó elszánt harczban. Hivek elveinkben és meggyőződésünkben, s ernyedetlenek kötelességünk terén: a hirszolgálatban.

Több évtized megmutatta, hogy az *Egyetértés* mindig első iparkodott lenni az értesités gyorsaságában és megbizhatóságában. Terjedelme, formája megengedte, hogy nemcsak a politikának szánjon bőséges teret, de minden napieseményt kimeritően és hiven ismertessen és tárgyaljon, s az irodalmi olvasmányok terén is többet és jobbat nyujtson bármely lapnál.

Politikai vezető czikkeit irják:

*Kossuth* Ferencz (főmunkatárs), *Fenyő* Sándor (főszerkesztő), *Eötvös* Károly (főmunkatárs), *Mezei* Ernő, *Szatmári* Mór (orsz. képviselő), *Hoitsy* Pál (főmunkatárs), *Rátkay* László (orsz. képviselő), dr. *Pap* Dávid, *Kálnoki* Izidor, *Sebess* Dénes (orsz. képviselő), *Molnár* Márton (felelős szerkesztő), dr. *Bokor* József (Tanügy).

Irodalmi része is szinte páratlan a magyar sajtóban. Tárczairói:

*Mikszáth* Kálmán, *Eötvös* Károly, *Heltai* Jenő, *Gárdonyi* Géza, *Hoitsy* Pál *Timár* Szaniszló, *Szabolcska* Mihály, *Endrődi* Sándor, *Martos* Ferencz, *Rátkay* László, dr. *Bethlen* Oszkár *Kürthy* Emil, *Fényes* Samu *Váradi* Antal, *K. Lippich* Elek, *Beniczkyné Bajza* Lenke, *Szépfaludy* Ö. Ferencz, *Nográdi* László, *Fabula* János, *Baáry* Elemér, *Miklós* Jenő, *Szentmihályi* Gyula, *Czóbel* Minka, *Alba Nevis*, *Radó* Antal.

∴

**Karácsonyra** az idén kedves ajándékkal lepi **meg az olvasót az Egyetértés. Egy pompás Rákóczi-album lesz ez, a melynek nagyobbik fele a kétszázesztendős nagy események irásban és képben való ismertetése lesz.**

*A Rákóczi-korszak*

**lesz az album főtárgya, s hivatott művészek képei, a legkitünőbb irók tanulmányai festik majd hiven ezt a hatalmas időszakot.**

**Ezenfelül persze az év minden kimagasló eseményenek jut tér az albumban, valamint nagy irodalmi része is lesz, a mey diszére valik minden könyvtarnak.**

∴

Szeptember 1-ével uj előfizetést nyitunk az *Egyetértésre.* Régi előfizetők akkép ujitják meg legczélszerübben előfizetésüket, hogy a beküldött postautalványra egy czimszalagot ragasztanak. Uj előfizetőktől pontos lakásczimet kérünk.

**Előfizetési árak:**

| | | |
|---|---|---|
| Egy hónapra . . . | 1 frt | 80 kr. |
| Negyedévre . . . | 5 „ | — „ |
| Félévre . . . . | 10 „ | — „ |

***Vidékről*** az előfizetési pénzek (legczélszerübben postautalványon) az *Egyetértés* kiadóhivatalába küldendők: IV., Vármegyeutcza 11. szám.

***Budapesten*** telefonon is megrendelhető az *Egyetértés. Telefonszám 706.*

∴

Előfizetőink **kedvezményes áron** kapják a ház asszonyának kedves olvasmányát, a *Divatszalont*, negyedévre 1 forintért.

Uj regényünk eddig megjelent folytatásait ujonnan belépő előfizetőinknek kivánatra **ingyen** küldjük meg.

Nyáron az egész fürdő-évad alatt előfizetőink kivánságára a lapot bárhova **utánaküldjük,** még akkor is, ha többször **változtatják** tartózkodásuk helyét.

Az *Egyetértés* kiadóhivatala.

Budapest, IV., Vármegye utcza 11. szám.

Használt és uj

**pénz-szekrények**

rendkivül olcsó áron kaphatók a budapesti pénzszekrény raktárban **Budapesten, V., Bálvány-utcza 6. sz.** 055

**Szülők**

Tanulmányaikban elmaradottakat felelősséggel előkészit; Kerekes, Dohány-u. 82. sz. (Vidékiek ellátást nyernek.) 46931

**Szolid**

csinos izr. barna szabónő férjhez menne 30—88 éves izr. jobb iparoshoz vagy hivatalnokhoz, hozományom 1000 korona és kelengye. Teljes czimü leveleket a kiadóba „Boldogság 20« jeligére kérek. (10299

**„Juno“**

türelmem kifogyott, egy hét időt engedek, akkor földindulás. Efendid. (10823

**Szöllő!**

A legszebb csemege-szöllőt **piros kristály saszlát és muskotály fajokat** 5 kilós postakosarakban 3 kor.-ért szállit minden irányban Hacker Antal szöllőtelepe Kecskeméten. 47195

**Hasmenést**

kis gyermekeknél és felnőtteknél megszüntet a Sztraka-féle Tannincsokoládé Kapható gyógyszertárakban 40 fillérért. 46985

**Mrs. Emily Reisner**

első és legjobb hirü bécsi nevelőnő intézete (alap. 1860.) Bécs I., Pestalozzigasse 6. lelkiismeretesen ajánl legjobb tan- és nevelő erőket nyelvben és zenében egyaránt kitünőket (magyar osztrák, északnémet, franczia és angol nőket,) továbbá társalgó nőket gyermek kertésznőket, bonneokat és komornákat 47213

**Iskolába jár a fia?**

**Ha igen, ugy még a beiratás előtt látogassa meg az**

**Angol Király-t**

**Budapesten,**

IV., Károly-körut 16

**KLEIN és SCHWARCZ**

férfiszabók

férfi-, fiu- és gyermekruha áruházát

**iskolaöltönyökben.**

| | |
|---|---|
| **Gyermeköltöny óriási raktár 8—10 éveseknek** | **4 frttól feljebb** |
| **Finöltöny rövid nadrággal . . .** | **6 frttól feljebb.** |
| **Finöltöny hosszu nadrággal . . .** | **8 frttól feljebb.** |
| **Gyermekfelöltő . . . . . . . .** | **5 frttól feljebb.** |

**Mesés olcsó árak. Külön mértékosztály. Angol szövetek.** 47265

40235

**Butor** készpénzért vagy részletfizetésre legjutányosabb áron. Ehrentreu és Fuchs testvéreknél Budapest, VI., Teréz-körut 8. Képes árjegyzék ingyen.

**A titkos betegségek alapos gyógyitásáról.**

Ne sajnálja senki a fáradozást ilyen komoly ügyben, jelentkezzék egyszer személyesen, mert a legujabban külföldön beszerzett speciális müszerekkel még a legrégibb betegségnek is pontosan meg lehet határozni a székhelyét, elterjedését, minőségét, kórokozóját; bármily mélyen fészkelte is be magát a kóranyag a szervekbe, vagy a test nedveibe. Ezen beható vizsgálat alapján teljes biztossággal meghatározható a betegségi állapotnak megfelelő, alapos gyógyuláshoz vezető speciális gyógyitási mód is, a melyet mindenki foglalkozásának megzavarása nélkül otthon is elvégezhet. Ha valakinek leletetlen volna megjelenni, akkor csak irja le a baját, a melynek pontos átvizsgálása után megkapja az utasitást és a megfelelő speciális gyógyszereket is — a legnagyobb titoktartás mellett. Levelébe válaszbélyeget mellékeljen. A gyógykezelés befejezése után a leveleket elégetik, vagy kivánatra mindenki visszakapja azokat.

Ilyen tökéletes és hézagpótló hazánkban Dr. Palócz v. korházi orvos, speciálista országos hirü intézete, (Budapest, VII., Kerepesi-ut 10.), a hol jóakarattal, szintén és lelkiismeretesen kaphat mindenki (ugy férfi, mint nő) a nemi életről felvilágositást, a hol a beteg vére és testnedvei megtisztulnak, idegei megerősödnek, az egész szervezet megszabadul a kóranyagoktól és lelki kinjai is megszünnek.

A mindennapi foglalkozás megzavarása nélkül, biztos sikerrel, alaposan és gyorsan gyógyit a már sok év óta Dr. Palócz az ő speciális gyógymódjával még a legelhanyagoltabb esetekben is, a bujakóros sebeket, hugycső-, hólyag-, ideg- és hátgerincz-bajokat, sérveket, az önfertőzés és szifilisz utóbajait, magömlést, elgyengült férfierőt (impotencziát), kezdődő elmezavart, aranyeret, vérbajokat bőrbetegségeket és a női nemi szervek minden betegségeit. Nők részére külön váróterem és külön kijárat van. A rendelést Dr. Palócz önmaga és egyedül végzi naponta délelőtt 10 órától délután 6 óráig (vasárnap déli 12-ig).

Cim: Dr. Palócz v. kórházi orvos, speciálista Budapest, VII., Kerepesi-ut 10. 47985

Magyar királyi államvasutak. Üzletvezetőség: Arad.

24957—903. szám.

## Hirdetmény.

Értesitjük a t. utazó közönséget, hogy az Arad vidékén f. é. szeptember havában megtartandó hadgyakorlatok alkalmával az alább jelzett vonalokon és napokon a dijszabás szerinti illetékek fizetése ellenében külön személyvonatok helyeztetnek forgalomba és pedig:

| Soborsin—Tövis között, Szeptember hó 7-én közlekedik | | Szem v. 612 I—III o. |
|---|---|---|
| **Soborsin** | érk. | $5^{11}$ |
| | ind. | $5^{18}$ |
| Zám | „ | $5^{49}$ |
| Maros-Illye | „ | $6^{28}$ |
| Branyicska | „ | $6^{38}$ |
| Déva | „ | $6^{45}$ |
| **Piski** | érk. | $7^{12}$ |
| | ind. | $7^{22}$ |
| Szászváros | „ | $7^{46}$ |
| Alkenyér | „ | $8^{05}$ |
| Alvincz | „ | $8^{27}$ |
| Gyulafehérvár | „ | $9^{03}$ |
| **Tövis** | „ | $9^{30}$ |

| Allios—Mária-Radna között, szeptember hó 7-én közlekedik | | Szemv. 9102 I—III o. |
|---|---|---|
| **Allios** | ind. | $2^{30}$ |
| Temeshidegkut | „ | $2^{45}$ |
| Lippa | „ | $3^{00}$ |
| **Mária-Radna** | érk. | $3^{10}$ |

| M.-Radna—Szeged-Rókus között, Szeptember hó 8-án közlekedik | | Szem v. 613 I—III o. |
|---|---|---|
| **Mária-Radna** | ind. | $10^{50}$ |
| Paulis | „ | $11^{02}$ |
| Gyorok | „ | $11^{24}$ |
| Glogovácz | „ | $11^{47}$ |
| **Arad** | érk. | $12^{10}$ |
| | ind. | $12^{20}$ |
| Sofronya | „ | $12^{38}$ |
| Kurtics | „ | $12^{53}$ |
| Lőkösháza | „ | $1^{16}$ |
| Kétegyháza | „ | $1^{38}$ |
| **Békéscsaba** | érk | $2^{04}$ |
| | | Szemv. 8002 II. I—III o. |
| | ind | $2^{35}$ |
| Csorvás | „ | $3^{12}$ |
| Orosháza | „ | $3^{43}$ |
| Vásárhely-Kutas | „ | $4^{05}$ |
| H.-M.-Vásárhely | „ | $4^{30}$ |
| » » Népkert (m. e. h.) | „ | $4^{46}$ |
| Algyő | „ | $5^{09}$ |
| **Szeged-Rókus** | érk. | $5^{35}$ |

A vonatok közlekedési ideje a középeurópai idő szerint van kitüntetve.

Az esti 6 órától reggeli 5 óra 59 perczig terjedő éjjeli idő a perczek aláhuzásával van megjelölve.

Arad, 1903. év szeptember havában.

**Üzletvezetőség.**

1440

**RÖPTÉBEN A VILÁG KÖRÜL.**

Díszes kiállitásu, értékes ajándékmü. Egyesiti a szépet a hasznossal.

*Kétszázötvenhat remek képben bemutatja a világ szépségeit.*

A képek magyarázó szövegét irta:

**TIMÁR SZANISZLÓ.**

*Ára diszalbumkötésben 20 korona.*

Megrendelhető a **LAMPEL R.-féle** (Wodianer F. és Fiai) cs. és kir. udv. könyvkereskedésben Budapest, Andrássy-út 21.

**Épen most jelent meg**

**„A konfirmáczió módszere, tananyaga és szertartása.“**

Irta: Péntek Ferencz

Nélkülözhetetlen kézikönyv mindazok számára, kik vallástanitással foglalkoznak.

**Ára 2 kor. 20 fill.**

Megrendelhető a szerzőnél Budapest, Róna-utcza 75. (Zugló.) 10342

Ezen specialista legjobban ajánlható **szerfelett gazdag tapasztalatai alapján, melyeket a kórház hugyszervi és bujakóros osztályán való müködése alatt számos éven át szerzett**

**Dr. FABINYI**

Specialista nemi bajokban, emerit. kórházi orvos.

gyorsan és alaposan gyógyit bármely régi és makacs

**titkos betegséget**

(hugycsőfolyást, sebeket, syphilist stb.)

**Impotentiát (férfiui gyengeség)**

még idősebbeknél is meglepő eredménynyel, a rendes foglalkozás megzavarása nélkül.

Biztos siker folytán a honorarium utólag is fizethető Levelekre dijtalanul válasz. Kivánatra gyógyszerek.

Rendel d. e. 9—3-ig; este 6—8-ig.

Budapesten, Erzsébet-körut 12. szám, félemelet. (Bejárat a lépcsőnél. — Külön várótermek.

Nyomatott a kiadótulajdonos Magyar Ujságkiadó Részvény-Társaság körforgógépein. (Gleitsmann E. T. czég festékével